

LLUCMAJOR

de pinte en ample

DIADA AUTONÒMICA A LLUCMAJOR

100 cl.

25% vol.

XAROP
d'en

CORI

F. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany. S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ i PUBLICITAT

C/ Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX

Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Miquel Barceló
Ignasi Barceló	Miquel Bezares
Lucia Caldés	Celso Calviño
Francina Capellà	Miquel Cardell
Sebastià Cardell	Joan Clar
Damia Duran	Antònia Font
Bartomeu Font	Joana Font
Catalina Garau	Maties Garcias
Antoni Ginard	Miquel Janer
Franc Jaume	Coloma Julià
Antoni Llompart	Benet Llompart
Llorenç Mascaró	Antoni Monserrat
Francisca Mut	Maties Mut
Miquel Mut	Guillem Oliver
Jaume Oliver	Margalida Palou
Bartomeu Prohens	Nanda Ramon
Sebastià Rubí	Josep Sacarès
Jaume Salvà	Miquel Sbert
Tomcu Sbert	Catalina Serra
Jerònia Socies	Joan Socies
Gabriel Thomàs	Arnau Tomàs
Pere F. Torrens	Antoni Vadell
Bàrbara Verdura	Francesc Verdura

SECCIÓ ESPORTIVA

Coordinador: Joan Quintana

Col·laboren

Joan Jaume, Jaume Manresa

IMPRIMEIX

ETIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

El pensament de la Revista
s'expressa només a través
de l'Editorial

Editorial

Memòria del temps perdut

Tui Memores Tui. "Els teus en memòria teva" diu la inscripció que commemora, entre contenidors sadolls de fens i filleros de casetes, la batalla de Lluçmajor. Set-cents anys després, la imatge d'un rei En Jaume hauria pogut encapçalar una celebració més digna. Digna d'un poble que durant la major part de la seva història ha viscut sota unes estructures estatals pròpies, una independència política certament feble però que només va poder anul·lar la força combinada d'un exèrcit franco-castellà. Una celebració, en definitiva, digna d'una gent que conserva la seva llengua i la seva personalitat nacional, contra totes les empentes d'un poder que fa tant com sap per ocultar aquestes i altres evidències.

I, des de l'any 1715, ocultar les evidències ha passat per anul·lar les institucions pròpies de les Balears: Decrets de Nova Planta, submissió al *Consejo de Castilla* i al Capità General, prohibició de la llengua nativa i imposició del castellà, desaparició de la llengua nativa i imposició del castellà, desaparició del Regne i creació de la província, etcètera. Del 1978 ençà, contra totes les apariències, ocultar l'evident passa per mantenir la fórmula tradicional: assimilar les Balears a les estructures polítiques espanyoles i suprimir-ne qualsevol indici de diferència.

Al contrari de Catalunya, el País Basc Galícia o Andalusia, que lluitaren per guanyar-se uns estatuts d'autonomia complets que permetien encarrilar un autogovern vertader i sòlid dins els límits que permet la construcció vigent, les Balears vàrem ésser castigades amb un Estatut residual, buit de competències, que limitava greument la nostra capacitat d'autogovern. Un Estatut concedit des de Madrid que ens igualava amb províncies com Logronyo o Albacete. L'Autonomia no servia per afirmar la personalitat política de les Balears sinó per dissoldre-la en el nou ordenament constitucional d'Espanya.

Tanmateix, la nova situació ens permetia un marge d'actuació política impensable des de l'entrada a Mallorca del general d'Aspheld. Així, comunitats autònomes com les Canàries o el País Valencià han sabut maniobrar per augmentar el seu sostre de competències i guanyar avantatges econòmics i fiscals o dotar-se d'unes mínimes estructures culturals: sistema educatiu, ràdio i televisió.

A les Balears, en canvi, els dotze anys d'autonomia han estat dotze anys perduts. L'únic intent seriós de millorar la nostra posició institucional fou un projecte de Reforma de l'Estatut que, aprovat pel Parlament de Palma, dorm, des de fa anys, en un calaix a les Corts Espanyoles. Els dos partits majoritaris, PP i PSOE, decidiren enterrar-lo després que els seus caps "nacionals" signassin un Pacte Autòmic que ha servit per mantenir-nos sense competències en Educació, sense transferències d'entitat i sense un finançament adequat per a les nostres institucions.

Els dotze anys d'autonomia en minúscula que s'han commemorat a Lluçmajor han estat dotze anys perduts perquè no hem reconstruït cap estructura de vertader govern autònom però també perquè les magres competències assumides pels gabinets de Cañellas no han servit, ni de bon tros, per assumir els reptes fonamentals del país: el recobriment de la llengua, la cultura i la consciència nacional, l'ordenació del territori i la diversificació de l'economia. Al contrari: el castellà ha guanyat posicions pel que fa a l'ús social, els mitjans de comunicació de les nostres illes depenen més de centres externs que fa dotze anys, la destrucció del paisatge de les Balears, la desestructuració del seu territori i l'expoli dels recursos naturals s'han mantingut a un ritme creixent i sectors econòmics sencers com l'agricultura i la indústria han arribat a mínims històrics mentre el comerç malviu sota gravíssimes amenaces. I l'elevada renda per càpita no amaga que som la comunitat amb els salaris més baixos de tot l'Estat.

Per tant, si les celebracions dels dies 4 i 5 de març a Lluçmajor han de servir-nos per fer memòria del temps perdut no ens quedarà humor per fer-ne gaire festa. Si hi afegim els actes religiosos, impropis d'un estat laic, i l'aire inconfundible de *coras i danzas* que va desprendre tot el programa podem recordar, una vegada més, quins són els orígens polítics dels gestors del nostre presumpte autogovern.

Però, feta la memòria del temps perdut, ara ens cal anar a la recerca del temps de recobrar-nos. ♦

El PSOE de Lluçmajor ha presentat la llista per a les eleccions municipals

El passat divendres, el Partit Socialista de Lluçmajor, va presentar davant els mitjans de comunicació, els noms dels candidats a les properes eleccions municipals, llista encapçalada pel Senador lluçmajorer, Antoni Garcias.

Garcias, en nom dels candidats reunits, va parlar breument sobre aquells, tot afirmant que es tracta d'una llista nova, renovada amb 3 independents i, només un, Morales, pertany a l'actual Consistori.

Va afegir també el Senador, que en cas de governar en el pròxim Ajuntament, faran una gestió de portes obertes de cara al poble, en contra del que fa l'actual govern municipal, afirmant que es poden fer moltes més coses per Lluçmajor, malgrat el fort endeutament, "que s'ha d'aturar". "Lluçmajor ha esdevingut una ciutat dormitori, desconeguda, sense personalitat de desenvolupament industrial i agrícola, i el nostre projecte anirà encaminat a rehabilitar la ciutat en aquest sentit".

A les preguntes sobre si el seu càrrec de Senador seria compatible amb l'alcaldia, va afirmar que sí i que, en qualsevol cas, "no pens cobrar cap duro com a membre pertanyent al nou Ajuntament".

Els noms dels 21 candidats presentats pel PSOE de Lluçmajor són els següents:

Antoni Garcias (Senador a les Corts), Maravilla Gutiérrez (Hostaleria), Joan Gamundí (Funcionari públic), Gregori Estarellas (Prof. d'EGB), Coloma Ramon (Estudiant), Rafel Morales (Hostaleria), Joaquin Liras (Pilot Línia Aèries), J. Antoni Escobar (Empresari), Antoni Crespí (Prof. d'Institut), Antoni Valera (Taxista), Francesca Mena (Comerç), Enrique Ogazón, Francesc Garcias, Antoni Mas, Felícia Rocha, Maria Roca, Antonio Carmona, Magdalena Flechas, Rosa M. Tena, Josep Sacarès i Francisco Córdoba. I, com a suplents, Francesc Mut, J. Manuel Avilés i Magdalena Garau. ♦

Plenari de l'Ajuntament

Petició de reconeixement de vot als residents estrangers

Arnau Tomàs

Els 18 punts de l'ordre del dia del Plenari ordinari celebrat per l'Ajuntament de Lluçmajor, varen ser aprovats per unanimitat, exceptuant el penúltim, en el qual el grup socialista es va abstenir, per la qual cosa en menys de mitja hora es va complir la reunió mensual.

Aquest punt va ser una moció del PP sobre el reconeixement del dret de vot per als estrangers residents a Espanya, que pertanyen a la Unió Europea, una petició general de tot el PP per traslladar-la al Govern i ser debatuda al parlament, en proposició no de Llei, de cara a les properes eleccions Municipals i Autonòmiques. La controvèrsia del grup socialista, en boca de Joan Monserrat, va ser que "mentre els espanyolets no puguem votar fora de la nostra nació en les mateixes condicions, no sembla correcte que els estrangers ho facin aquí".

El PP també va presentar una altra moció, aquesta sí que va ser aprovada per tots, instant a Inersor per tal que aquest mateix any construeixi l'edifici per a la III Edat al casal de Ca'n Clar, que l'Ajuntament va comprar per a aquesta finalitat i per al qual s'ha confeccionat i aprovat al projecte corresponent.

La resta de temes aprovats sense discussió varen ser aquests:

- Increment del preu de contracte per augment de l'IVA de l'obra d'enllumenat públic, clavegueram i abastiment d'aigua a Bellavista.

- Aprovació de l'oferta de treball públic.

- Proposta del Tribunal per tal de proveir la plaça d'Interventor.

- Declaració d'interès municipal l'Associació "Hermandad Rociera de s'Arenal".

- Informació de la destitució de la representant de la batllia de Bellavista i cala Blava.

- Concessió de subvencions per a l'esport base.

- Text refós de la modificació del pla parcial de Regana.

- Modificació puntual del PEGOU de Bellavista.

- Denegar l'aprovació definitiva de la revisió i adaptació del Pla Parcial del Sector IV-B (Tollerie).

- Sol·licitud d'inclusió en el Pla d'Equipaments del CIM. ♦

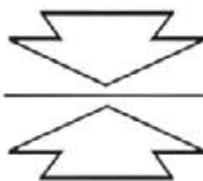
CENTRE RECONeixEMENT MÈDIC - PSICOLÒGIC

Antoni Isern Oliver

CERTIFICATS MÈDICS PER AL PERMÍS DE CONDUIR I D'ARMES

OBERT DILLUNS I DIJOURS de 17 a 21 hs.

C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Lluçmajor)

CENTRE OFTÀLMIC

Dra. Cristina Bofill

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82

Dilluns i Dijous de 17 a 20 hs.

Taula Rodona del PSM “L'Estatut d'Autonomia, la situació de l'Ajuntament”

-Varen intervenir, per aquest ordre, Antoni Llompart, Pere Sampol, portaveu del grup parlamentari del PSM Partit Socialista de Mallorca i candidat al Parlament pel mateix partit, Sebastià Alzamora i Frederic Toledo.

A. Llompart va fer referència al tipus d'Autonomia que s'ha gestionat al llarg d'aquests 12 anys, qualificant-la de “tercera” i que ens ha arribat “via madrilenya al furgó de les autonomies espanyoles”.

D'altra banda, Pere Sampol va remarcar els tres punts que el PSM considera més importants a l'hora de posar en marxa un projecte polític: la manca d'aigua, la petitesse del territori i el tema de l'energia elèctrica.

Tant els ponents, S. Alzamora, F. Toledo i A. Llompart, membres de la junta del PSM local, feren esment a una sèrie de punts bàsics en què el programa electoral municipal per als propers comicis, s'hauria de fonamentar: participació ciutadana, treballar cap a una millora de serveis i atencions cap al turisme, reduir qualsevol tipus de creixement incontrolat (ordenació del territori).

En resum, la taula va concloure que el nou Consistori ha de saber enfrontar-se a l'endeutament actual, amb una política engrescadora i promocionant la iniciativa social. L'Ajuntament ha de ser el catalitzador d'aquestes iniciatives i el director democràtic.

Finalment, hi hagué una mica de debat entre els components de la taula i el públic, on sortiren necessitats com per exemple la d'un Jutjat de la Instància, una Biblioteca o un Registre de la Propietat. ♦

Josep Manuel Luna, candidat a Batle per UM

Al moment del tancar l'edició ens hem assabentat que el cap de llista d'Unió Mallorquina a les Eleccions Municipals del 28 de maig és en Josep Manuel Luna.

UM-Llucmajor acaba de publicar un fulletó amb el títol “No més endeutament innecessari” on es fa una reflexió sobre l'economia del nostre Ajuntament, sobre el fet que es duguin a terme unes accions, inersions i després superiors a les possibilitats que té l'Ajuntament.

Els representants d'UM creuen que des de l'Ajuntament hi ha molta feina per fer perquè Llucmajor torni a ser aquell poble Industrial, i que des de l'Ajuntament es poden potenciar les empreses del poble i facilitar la creació de noves empreses. ♦

5

Nota de la Redacció

A la carta que va sortir el passat mes de febrer, signada per Magí Clar i Maria Cañellas, on diu EBGAIU, EBGAIW i EBGAIHQ ha de dir: **EG6AIU, EG6AIW i EB6AHQ**

I a l'entrevista “Quatre mots” no va aparèixer el titular “Antoni garcias, candidat a batle pel PSOE” ♦

Traspàs de l'ex-batle d'abans de la democràcia Sr. Sebastià Garau Aulet

A. Tomàs
M. Barceló

6 Dia 5 de febrer passat, a l'edat 83 anys, va morir el que fou batle de Lluçmajor durant els anys 1945 a 1952, Sebastià Garau Aulet, (E.P.D.). Era el darrer supervivent dels batles que governaren la nostra ciutat abans de la democràcia.

Sebastià Garau, (Molí Nou), el 1930, fou nomenat Dipositari de la "Sociedad de Ahorros de Lluçmajor", "La Confianza" la qual va ésser fusionada amb tot el seu actiu i passiu per la "Caja de Ahorros y Monte de Piedad de las Baleares" (avui, "Sa Nosra") i va ocupar el càrrec d'Oficial Delegat d'aquesta entitat fins a la seva jubilació, el dia 11 de juliol de 1971.

Dia 30 d'octubre de 1945, fou nomenat batle de Lluçmajor, càrrec que va deixar, per voluntat pròpia, el dia 28 de setembre de 1952.

El 1947 el general Franco li concedí, al mèrit polític, la medalla d'or de la "Orden de Cisneros".

Dia 30 de març de 1949, va ésser proclamar Diputat Provincial de Balears per un període de tres anys.

Durant el seu manament com a Batle de Lluçmajor es feren les següents millores:

Construcció de voravies als carrers del Convent, Unió, Miquel Rubí (avui Estrella), Esperança, Àngels, Olivera, Melià, Mut, Sindicat, Sant Francesc, Sant Pere, Sant Cristòfol, etc. Obertura dels carrers Gómez Ulla, Pere Ant. Mataró, Bisbe Jaume, Grup Escolar i Batle Mut. Prolongació de la Ronda Migjorn. Pavimentació asfàltica de la Plaça d'Espanya, dels carrers Bisbe Taixequet i Antoni Maura i del passeig de Jaume III. Construcció de l'escalonada del carrer Onésimo Redondo (avui Terral) de s' Arenal. Ampliació de la part nord del cementeri (venda de solars). Instal·lació de l'enllumenat públic a distints carrers. Adquisició i urbanització de les finques de "Na Juanota" (Ronda Ponent).

A més de la realització d'aquestes obres hem d' esmentar també la proclamació de fill il·lustre de la Ciutat el que fou Bisbe de Lleida i Canonista a Trento, Miquel Tomàs de Taixequet i la commemoració del VIè centenari de la mort del Rei Jaume III amb la construcció de la creu monumental al "Camp de sa Batalla". ♦

La natura ens demostra...

...que la maternitat és un fet fisiològic

El mes de novembre aquesta revista va donar la notícia d'un fet poc freqüent al nostre poble: el naixement d'un infant a casa seva. Tan sols han passat dos mesos i la notícia es repeteix. Na Maria del Carme Márquez Gutiérrez, el dia 26 de gener, va tenir un nin de 3'500 kgs. a casa seva, i el part es va desenvolupar amb tota normalitat. Enhorabona als pares! ♦

Sebastià Garau, aportació a l'anecdotari llucmajorer

El passat mes de febrer va morir Sebastià Garau Aulet, es Batle Molí Nou. Segur que seria llarga l'enumeració de totes les obres que amb el seu manament com a batle es feren a la nostra ciutat i seria llarga la llista dels càrrecs que durant la seva vida ocupà i pels quals, càrrecs i obres, el recordarà (o l'oblidarà) la història. El que si és ben cert, és que a la memòria del poble hi serà sempre present per uns esdeveniments que, just acabats de succeir i malgrat no constar a cap llibre d'actes de l'arxiu municipal, el feren entrar, juntament amb l'altre protagonista dels fets, dins la col·lecció de personatges llegendaris del nostre poble.

No crec que Sebastià Garau, home de bon past i amb sentit de l'humor, s'enfadàs gaire si gosam dir que els batles més recordats per la gent de Lluçmajor seran sempre: el Batle Mut que al terra de la Coma Pregona feu una ratlla als peus del cavall del Senyor de Catlar, i El Batle Molí Nou que un dilluns de Santa Càndida del 1949, acompanyat de l'únic torero que ha sortit de la nostra vila

...encalçaven es bou dins sa pleta de Tió...

LLENCERIA

Llaços i Botons

MERCERIA

COSMETICA

PERFUMERIA

REGALS

ROBA INTERIOR

Infants, home i dona

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 (Lluçmajor)

S'Arenal

Obres acabades a primera línia

Tomeu Sbert

Foto: J. Vich

Quatre anys han durat les obres d'embelliment, ordenació i remodelació de la primera línia, entre els edificis i la platja al llarg de can Pastilla a son Verí. La zona llumajorera ja construí un ample, funcional i modern passeig a l'Avinguda Miramar. Formant part del mateix pla, s'Arenal-Ciutat sofria greus molèsties perquè a l'estiu es paralitzaven les esmentades obres i, avui, l'acabament és un fet.

El pressupost inicial, anys enrera, va ser de devers dos-cents milions de pessetes. Ara s'ha dit que sobrepassa en basant els dos mil cinc-cents.

Josep Oliver, president dels hotelers de la zona, i Joan Bauzà, regidor de turisme de Ciutat, han manifestat a aquesta revista que es pretén d'inaugurar les obres a la segona quinzena del proper mes d'abril, és quasi segura la presència del ministre Borrell juntament amb les autoritats de la nostra Comunitat Balear. Les obres permeten dur a terme, com pertoca i era planificat fa més de nou o deu anys, la semipeatonització, una circulació restringida i només per a un carril, des de son Verí cap a can Pastilla. És de remarcar la col·locació d'un empedrat especial, moltes palmeres i esvelts fanals públics, abans per al descans, zones ajardinades la qual cosa, globalment, farà que els turistes que ens visiten ho passin millor, perquè comptam amb una de les millors platges d'Europa.

Ha passat el carnaval

Vistós i atractiu, amb una organització irregular, veiem un any més el gran carnaval de la platja de Palma. La sortida, des de son Verí i l'arribada, a la plaça de les Meravelles, on hi havia el jurat qualificador format per Joan Fageda, J. Oliver, J. Mulet, K. Isern...

Els principals premis foren per a s'Aranjassa, la Porciúncula i el col·legi Sant Vicenç de Paül. Algunes associacions de veïns i altres comparses també aconseguiren algunes distincions. Varen actuar les dues bandes de cornetes i tambors però, dins l'amplitud i llargada de la caravana, la part musical quedava molt minvada.

Notícies breus

-L'equip de la UD Arenal, futbol, va aconseguir deixar els llocs perillosos de la cua i el tàndem Quique-Socias triomfa amb un plantell de jugadors molt motivats.

-Va arribar a la final la "Xallengue Ciclista Volta a

Les obres de primera línia arribaren al final (Foto: Joan Vich)

Mallorca" amb molt públic a l'arribada, amb les autoritats encapçalades pel batle G. Oliver. Faltà l'esperada presència del campioníssim Indurain, que no va córrer.

-El Centre de la III Edat ja té nou local social i nou president. Ha augmentat considerablement el nombre de socis i es diu que les coses van bé.

-Ja es noten els primers moviments encaminats a promoure l'interès per al vot a les properes eleccions municipals. Tothom parla del mateix. La gent no va de mentides ni d'injúries sinó que vol viure en concòrdia i unió. Urgeix, senyors i senyores de s'Arenal, donar mesura de poble respectuos i cristià.

-El proper mes d'abril, nova diada de l'Angel, amb romeria al "Pont de ses set boques". Un dia abans, a l'església, vetllada poètica-musical, organitzada sota l'èmpar de la Parròquia i amb l'especial intervenció de s'Unió de s'Arenal", amb intervencions que més endavant us comentarem.

-Miquel Mas Jordi Mulet i Antoni Morei-Francesc Cano foren les dues parelles guanyadores, a s'Arenal, de les eliminatòries corresponents al campionat de truc de les Balears.

-Morí Damià Ensenyat Pons, un dels hotelers antics de la zona. Que descansi en pau.

-L'equip de volei "s'Arenal-Can Montes" aconseguí importants triomfs en algunes sortides a terres de Catalunya.

-L'atleta arenaler David Ordóñez continua preparant-se a la residència Blume, de Madrid. Estam davant una de les més importants promeses de l'atletisme espanyol. ♦

Rua '95

8

Guillem Oliver
Fotos: Magí Clar

Entre el Dijous Llarder i el Darrer Dia, tal dia com un dissabte, enguany dia 25 de febrer, Sa Rua, també a Lluc-

major fa sortir al carrer les idees, les formes, els colors i l'enginy de la gent per exterioritzar les seves pròpies caricatures de la vida, el sarcasme si tant voleu, la befa, el riure'ns de nosaltres mateixos, ja que sols així podrem treure la xispa al fet i al personatge quotidià que en veure'l con-

vertit en disfressa arrebassa somriures i rialles.

Les comparses i carrosses, nombroses com els anys anteriors varen invadir els carrers del poble i mostraren el seu gust millor o pitjor, emperò sempre dotat d'aquella característica pròpia de les persones enginyoses que generalment amb molt poques despeses resulten tan expressives.

Disfressats de caramels de tots colors i d'una gran dolçura -que s'intuïa o se respirava-, perquè ho pareixien dolços realment; comparses bastant nombroses de disfressats de no-sabem-què, emperò que donaven color i calor a tota aquella bulla de gent desenfadada que per unes hores havia deixat tots els maldecaps i se dedicaren a riure i fer riure que és de les coses més agradables i reconfortants que pot fer algú.

Caixes de camions o de remoles de tractors plenes de ninets i ninetes d'allò més simpàtic que mos poguem imaginar, disfressats d'animallets o de jaietes. Comparses de personatges de rondalles mallorquines, d'arlequins, de dames, de senyors blancs i negres. "Es pastoret" com sempre

molt ben arrelat espargia la seva simpatia pels carrers tot pintat de negre.

Emperò una de les carrosses que més ens va cridar l'atenció, va ser sens dubte una vella batedora que en Nofre Mut i els seus amics posaren en marxa -suposam que feia molts d'anys que no funcionava, ja que fa temps que sols s'usen les "cossetxadores"-, i en va fer de renou i en va tirar pel seu tub de trossos de plàstics i paperins i suro blanc i fins i tot la palla d'un parell de garbes que duïen preparades. Aquesta i la gent que anava de treballadors del camp d'anys enrera inclòs l'aspecte de la vella que anava en el carretet amb la somera, personalificada p'en Miquel Barralet, ens va fer molta de gràcia.

Amb pocs doblers i molta imaginació es fa un bona disfressa, va quedar confirmat i ens va satisfer de poder-ho contemplar.

Ah! me n'oblidava. La comparsa de l'A.V. de s'Estantol a qualcú no li va fer gens ni mica de gràcia.

Molts d'anys, amics. Fins l'any que ve si Déu vol! ♦

9

FOTO CLAR

Perfumeria

Reportatges, Fotos d'Estudi Carnel... i una extensa gamma de productes de perfumeria

- OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
- VENDA DE CARRETS

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - Lluçmaçor

PERRUQUERIA

Fina

C/. d'Is Vall, 49

Tel. 66 11 58

Llucmajor va acollir els dies 4 i 5 de març la celebració del dia de les Illes Balars

La cultura popular va ser la protagonista de la jornada autonòmica

Francesc Verdera
Fotos: Coloma Julià

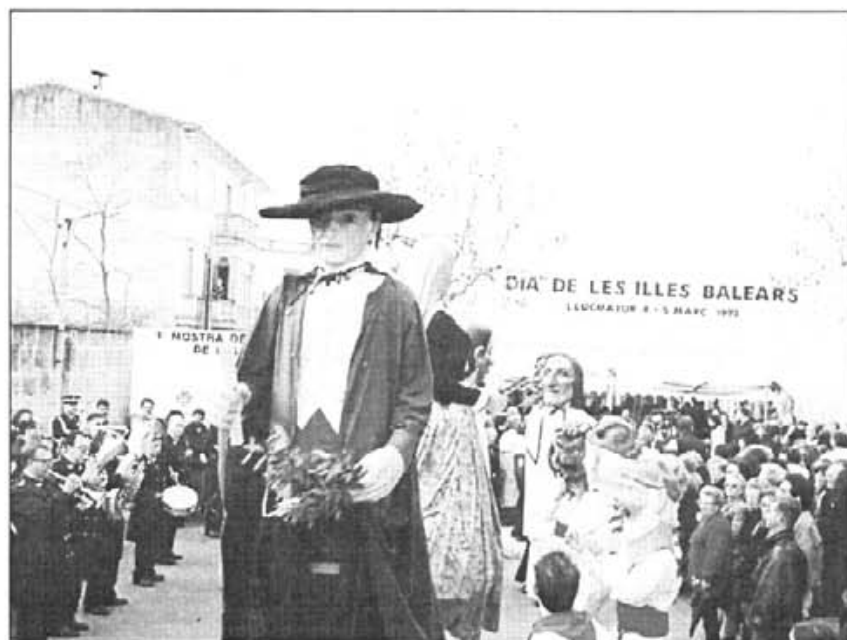
Els passats 4 i 5 de març Llucmajor va ser l'escenari de la Diada Autonòmica. Varen ser dos dies en què la cultura popular va ser la principal protagonista. Cançons, balls folclòrics, personatges de les Rondalles mallorquines, personatges de les Rondalles menorquines, xeremiers, caparrots, dimonis, cossiers, cavallets i els cavalls de Menorca, foren presents als carrers de Llucmajor i, especialment al passeig de Jaume III, escenari principal d'aquesta celebració.

En aquest passeig es va instal·lar una carpa que contenia la primera edició de la Mostra de Cultura Popular.

El programa d'actes va començar dissabte, dia 4, amb la inauguració de la Mostra esmentada i amb una exhibició de balls populars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera. A mitjan horabaixa, un carrussell de la Policia Muntada de Palma, prop del col·legi Rei Jaume III. La jornada del dissabte es va completar amb una trobada de glosadors de Mallorca i de Menorca, un recital de cançons i tonades d'altre temps amb una participació de F. Mas (l'amo en Xese de Son Cloquis) i un grup de Bunyola. I al vespre, una ballada popular amb música Nostra, Rondalla Bellver, Es Rebost de Menorca i una agrupació de les Pitiüses.

El diumenge dia 5, els llucmajorsers es despertaren amb els sons del cercavila protagonitzat pels populars personatges de les rondalles, xeremiers, caparrots i dimonis de les Illes. Varen recórrer totes els carrers de la ciutat tot convidant els ciutadans a sumar-se a la celebració de la diada autonòmica.

Acte seguit, a les 11 es va celebrar la missa solemne, presidida pel

Els gegants de Menorca ballen abans de la inauguració de la Mostra de Cultura Popular.

Exhibició de ball mallorquí pel grup de dansa d'Alcúdia.

Les autoritats

bisbe de Mallorca. Un acte institucional i entrega de les medalles d'or de la Comunitat Autònoma de Balears 1995 als donants de sang de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera a la parròquia de Sant Miquel.

Després de l'exhibició de tir de fona, la plaça de l'Abeyador Rodona va ser l'escenari d'un recital folclòric, amb cançons, dansa i "jaleos" dels cavalls de Menorca, així com una agrupació que a representar les Illes d'Eivissa i Formentera.

Al passeig de Jaume III els cossiers varen ballar, així com els cavallets d'algunes localitats de Mallorca. Fou una ocasió gairebé única de contemplar les evolucions d'aquests grups, tan peculiars, arrelats a la història i a la cultura mallorquina, que actuen en comptades ocasions al llarg de l'any i només als seus municipis, coincidint amb les festes populars.

L'horabaixa va ser dedicat a l'entrega d'estendards a les cases de Balears a l'exterior de les illes: Puerto Rico, Uruguai, Argentina, Cuba, Barcelona i Madrid. També actuaren els grups de balls de les cases regionals d'altres comunitats autònòmiques afincades a Balears com Catalunya, Andalusia, Castella i Lleó, Extremadura, Aragó, Galícia y Múrcia.

La celebració del Dia de les Illes Balears es va completar a les 20 hores del diumenge, amb una concentració popular de gegants i caparrots, representants de diferents localitats mallorquines i acompanyats per la Banda de Música de Lluçmajor. El punt i final es va posar un castell de focs d'artifici. ◆

Trobada de glosadors

Els cossiers dels corsos i danses de Palma

El President Gabriel Cañellas entrega a Víctor Gistau la medalla d'or per als Donants de Sang.

Xeremiers

Exhibició del vestit eivissenc amb les set faldes

La policia muntada de Palma i els cavalls de Menorca.

Quatre mots

5 anys d'Euroidiomas Lluçmajor

C. Font

Foto: C. Julià

Holguer Müller-Burek és el director i professor d'aquesta escola d'idiomes, ubicada al carrer de Jaume II, 48, a Lluçmajor i que el proper 31 de març celebrarà el seu cinquè aniversari. Després d'aquests cinc anys de tasca a la nostra ciutat, hem parlat amb el Sr. Müller-Burek per tal de fer un repàs a la seva escola.

-Quina evolució ha sofert EUROIDIOMAS LLUCMAJOR durant aquests cinc anys?

-Durant aquests anys de feina, l'escola d'idiomes ha aconseguit d'atreure i mantenir un gran nombre d'alumnes de totes les edats, que li ha estat fidel i que s'ha apuntat per a més que no un curs (de setembre a juny) i fins i tot ha estudiat més d'un idioma. Quasi tots els que estudiaven varen aprovar, i alguns aconseguiren opcions diverses o certificats com First Certificate, oposicions, exàmens... això ho feren amb èxit.

-Quin tipus d'alumnat teniu: edats, nivells, participació...

-En un principi teníem 205 estudiants dels quals 119 estudiaven anglès, 43 alemany i 43 castellà per a estrangers. Amb aquests grups vaig quedar molt satisfet perquè gairebé tots varen aprendre a defensar-se i a comunicar-se en la llengua escollida. Enguany hi ha 60 alumnes matriculats, 33 estudiants d'anglès, 15 d'alemany i 12 de castellà.

Els grups són màxim de 6 persones de tots els nivells. Hi ha grups, majoritàriament d'adults (el major té 71 anys) però també de nins (el més petit té 6 anys). Totes les classes són fetes a mida de les necessitats de l'alumnat; és obvi, però, que també hi ha classes particulars.

-Quines necessitats bàsiques té un alumne seu per aprendre altres idiomes?

-Actualment, en una Europa comunitària i, sobretot a Mallorca, que depèn en gran mesura del turisme, és imprescindible saber idiomes, tant per

al treball com per a la convivència entre veïns europeus. Si sap idiomes, augmenta el coneixement de la cultura de l'altra gent. Ja ho diu la dita: "És parlant que la gent s'entén". ♦

13

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunions
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

CENTRE OPTIC EXPOLENT

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74
S'ARENAL

Enquesta

*Què opinau sobre
la Diada Autònoma,
a Lluçmajor?*

Maria Antònia Alzamora.
Estudiant

No sé per què s'ha fet a Lluçmajor, però el que no em sembla bé és que mentre els gegants de Maó encara actuaven, el President, G. Cañellas ja hagués inaugurat la Mostra i pràcticament tothom ja hi hagués entrat.

Inès Ferragut.
Jubilada

-Ens ha agradat molt, i està d'enhonorabona l'alcalde de Lluçmajor que ha organitzat aquesta Mostra i aquesta festa tan guapa.

Rafel Fiol.
Constructor

Trob que està bé, perquè celebren els 12 anys d'Autonomia i veig bé que s'hagi fet a Lluçmajor.

Maria Ginard.
Professora de llengües
clàssiques

Aquesta festa no m'acaba de convèncer. Me pareix més un acte de propaganda d'imatge que no un acte de vertadera participació popular. A més a més, trob que hi ha poca gent que hi participi.

Biel Monserrat.
Jubilat

Està molt bé, és una festa preciosa i va bé que s'hagi fet a Lluçmajor. Així ha vingut molta gent i totes les coses de les Illes Balears s'han juntat en aquest dia i hem tengut l'oportunitat de veure-les.

Tomeu Reda.
Estudiant

M'agrada perquè podem veure totes les coses de les Illes Balears en un mateix lloc. Tots els costums d'un temps, arreglats en un sol lloc, i això em sembla interessant.

Pel maig a segar vaig

ASI: secció de contactes

Com un que a la desesperada, cerca material humà a través de la secció de contactes, el sempre sorprenent Joaquín Rabasco -el *líder*- capta candidats municipals i autonòmics a través d'anuncis de premsa. N'hi ha que són originals i desvergonyits fins a la tomba política. No sé si ja se'n canten les absoltes, però el xibiu d'ASI segur que a hores d'ara ja pot ser a les portes de la desaparició. Al cap i a la fi, han complit la missió encomanada: frenar l'esquerra i afavorir la dreta. No hi ha hagut manies a l'hora de fer la feina i els procediments emprats han estat tota una novetat: populisme, verbalisme, demagògia, promeses mil i compliments ni un... Ja ho sabem: la fatxenderia i la vulgaritat s'han passejat per Plaça sense cap vergonya i, a la Casa de la vila, s'hi han ensenyorit les males maneres, l'estil brut i la magror d'idees i fets.

És clar que tant responsable en deu ser qui ho ha fet com qui s'ha sortit afavorit. I és que la dreta d'obediències gasparina -el PP-, en aquest joc, hi ha apostat fort. No tot és culpa d'en Rasco i *los seus* (que ja no són tants, perquè a cada bugada perden un llençol i moltes rates ja han botat de

la barca que fa aigües). També el PP n'ha sortit amb les mans ensutzades: és ell qui, per darrera, ha mogut els fils d'ASI. La responsabilitat de les coses fetes -i de les no fetes: el govern de la vila en quatre anys ha estat molt magre- és compartida. Ara diuen que PP i ASI han romput els pactes. Deu ser ver? Qui sap si no són estratègies per afrontar, amb decòrum, les eleccions.

En tot cas, don Joaquín, pel diari, posa anuncis i cerca gent. Ofereix *independència i honradesa política* -que sempre queda bé- i promet que els aspirants podran ser batle, regidor o parlamentari. Ara bé, ja adverteix que se'n poden abstenir -i copiam literalment- "políticos corruptos, traidores, especuladores, mentirosos, chantajistas, pelotas, ladrones, vividores, tráfugas e intermediarios de partidos políticos". Es veu que d'aquest *género*, en van sobrats. ♦

SÍLVANUS

FUNERÀRIA

Nostra Senyora de Lluc

A. SASTRE

C/ Revella 9 i 11.

Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

El Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companyia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62

(Llucmajor)

CAMISETES
XANDALLS

PLAÇA 18
serigrafia

PLAÇA ESPANYA, 18
07620 LLUCMAJOR (MALLORCA)
TELÉFON 66 04 22

Quaderns de Fum Major

La invasió de les pagesetes mutants

Miquel Cardell
Fotos: C. Julià

N'hi havia, de pagesetes, alguna amb wambes, o amb malles de licra enlloc de gipó, o amb d'altres paròdies per l'estil: però no eren les pitjors mutacions o tergiversacions on hem assistit aquests dies de Carnaval en temps de Quaresma, aquesta presumpta fira -o no presumpta fira de vanitats i falses nostàlgies. També hauria pogut titular aquest comentari de la gloriosa jornada d'exaltació i propaganda de cañellisme "Herbes dolces et circenses", en al·lusió a la tòpica definició del que usaven els emperadors de Roma per tal de tenir contenta la plebs. Ja ens entenem. En parlava el mes passat, de la diferència que hi ha entre la cultura popular i la folklorització interessada, i procuraré no reincidir. Però hi ha alguns documents valuosos que no em puc estar de citar: com els comunicats de premsa del Gabinet corresponent de Presidència del Govern Balear sobre les festes. Per exemple aquell que parla dels glosadors: "*una simpàtica competència entre sus practicantes*", que *No llavan indumentaria especial, pero si hacen gala de un gran sentido del humor y de mucho ingenio mientras desgranaban sus versos en mallorquín y menorquín*, i són "*generalmente iletrados*", i solen actuar "*ante un público abigarrado*". Semblen els comentarís una mica racistes d'un missioner etnocèntric sobre aquells negrets, que malgrat tot fan coses tan agudes: vesen estranyesa, sentiment de diferència i superioritat, condescendència.

I així podria reincidir en reflexions sobre, per exemple, que el primer mega-festival autònom es basi en coses que tenen a veure amb el passat: ni amb el present ni amb el futur. O sobre la desfilada que va tenir lloc "*por el casco urbano... con el fin de que todo el mundo se despierte y pueda asistir*", segons el -simpàtic i entranyable!- comunicat de Govern, com si els llumajorers no tenguéssim despertadors, ni coneixement, i fóssim nins que han mester que els vagin a despertar per complir els preceptes de la festa cloenda i decretal.

...

I hi assistiren, al show de l'església, Missa solemne amb sermó convenientment ambigu del bisbe i acte propagandístic-institucional, com si no haguessin muntat un escenari al passeig.

Precedits per banda de música, xeremiers, massers, cossiers i cavallets de pega, arribaren els polítics - en una comitiva de la qual potser formaven part l'antic batle de Sa Pobla, condemnat per delictes electorals, o l'ex de Marratxí, per provar de fer embulls als papers a fi de dissimular obres il·legals; a les revistes de Madrid els treuen a la llista dels corruptes amb càrrec públic.

I arribaren els discursos. El del batle, retòrica local i localista, com pertoca a l'amfitrió. Però ja al·ludint als temes bàsics de la funció, tant en usar expressions com autogovern o poble balear com, sobretot en parlar de "*la incorporación de Mallorca a la corona aragonesa, i a una cultura ben definida que perdura fins als nostres dies*". I si està ben definida, senyor batle, perquè no ens deis el nom?: eufemismes variats que aconseguiren que una paraula no sortís ni una vegada als discursos: la paraula maleïda, al marge tabú, la paraula CATALÀ. (Pel que fa a perdurar fins als nostres dies, no serà gràcies a ell: el Ban repartit per les botigues si que estava en català, però a la correspondència municipal que he rebut els darrers anys de la Casa de la Vila, hi perdura poc, aquesta cultura tan definida: no hi perdura gens. I és que una cosa és fer retòrica mitinera i una altra ser coherent amb els fets)

...

Però tornem a la cosa del català. És explicable que, si es volen inventar una consciència que els mallorquins, menorquins, civissenes formam part d'un poble balear, primer ens ho han de fer creure. No debades el jove filòsof alemany Peter Sloterdijk ens recorda al seu llibre "**Dins el mateix vaixell**" que "*la història de les idees polítiques ha estat sempre una història de fantasies de la pertinença a grups i pobless*". Fantasies, explica, en el sentit d'idees que es fan certes a si mateixes, que fan que, mentre funcionen, un grup humà sia -perquè creu que ho és- una societat, que un poble sia un poble mentre imagina amb èxit que ho és. Històricament, les diferències entre un mallorquí i un ei-

vissenc o un menorquí, no més significatives que les que hi pugui haver amb un senyor de Calella de Palafrugell, per entendre's (A la Crònica de la Conquesta, Muntaner diu clar que Mallorca fou poblada de "gent catalana": Devia voler dir això, el batle, en parlar de la nostra terra com "bressol d'una raça forta i decidida", o inventava uns llucmajorers genèticament talaiòtics contra tota evidència històrica? Clar, que, ben pensat, hi ha certa llucmajor que ho és d'allò arcàic i talaiòtic). La història de les illes d'ençà del segle XVIII és també la història dels intents perquè una comunitat que se sentia a si mateixa com a catalana, fundada per l'heròic Rei En Jaume -quasi sobrehumà a les Rondalles- se senti com espanyola. Ser "balears" esdevé una forma de fingir que som algú, de domesticar la consciència d'un fet diferencial, nacional, real, mentre seguim sent cada cop més espanyol, tal com ho planteja el canyellisme.

...

I si no, passen i escoltin la versió estil Guerra de les Galaxies que el President va donar al seu discurs de la Batalla de Llucmajor: "Un fet luctuós per al Regne de Mallorca i dolorós per a tot un poble que va perdre la seva autonomia com a país i la seva vocació com a poble independent". El bon rei "que representava la raó"... "els intrusos li varen robar la sobirania del seu poble"...i, més envant "terra banyada generosament per la sang dels màrtirs en defensa de la seva pàtria".

Com a pel·lícula no està malament. Com a història és al·lucinant. Ens pinta personatges del segle catorze actualment segons motivacions, idees, sentiments que no existiren fins al segle XVIII. Fa una qüestió de pàtries del que era la baralla de dos cunyats que "sentien la mateixa embriaguesa de poder, tots dos eren igualment orgullosos...", segons Martínez Ferrando, per un "patrimoni familiar", en un context geopolític determinat i en una situació en la qual Pere el Cerimoniós era jeràrquicament superior, en el qual "Jaume III inicià una política temerària" segons Roman Pinya Homs, historiador ben pròxim al PP i lliure de qualsevol sospita de "catalanisme".

Cañellas parla de la pàtria i el poble, quan està demos-

tradíssim que els mallorquins d'aquell moment, ètnicament, que és com es consideraven llavors, es pensaven a ells mateixos com a catalans. I la cosa dels màrtirs! Jaume III, a qui els mallorquins feien cançons tractant-lo de mal rei, va vendre al rei de França el comtat de Montpeller, de la part continental del Regne de Mallorca (aquest no el reivindica Cañellas com a País Balear?) per pagar una expedició de mercenaris i quatre fidels a fi de reconquerir Mallorca, d'on havia partit sis anys abans "entre la indiferència dels seus vassalls", segons l'esmentat Pinya Homs, qui cita distints historiadors que parlen d'una ambaixada secreta enviada des de Mallorca al Cerimoniós per convenir amb ell el lliurament de la capital de l'illa, abans d'aquesta invasió del 1343, que acabaria amb l'esmentada fugida de Jaume.

Va trescar l'illa dies, després de desembarcar al Nord sense trobar ajuda, (No he sabut que negun de la ciutat ne de la ylla sen sia anat ab en Jaume, sino un grech e un moro de Pollença e un hom sotil de Muro, que solia trair a Inca, e lo capità d'Inca lo ha rossegat e penjat., escrivia al Cerimoniós el governador Gilabert de Centelles) i fou ràpidament derrotat en una batalla en la qual, segons alguns historiadors, la xifra de baixes va ser relativament petita.

Clar que aquesta visió no serveix a la demagogia del PP, no permetria parlar d'intrusos, saünyant un anticatalanisme que ni es gosa formular obertament. Potser perquè sabem que és millor que ells "procurar el efecto sin que se note el cuidado" segons les instruccions contra la nostra llengua del primer Borbó, que dir les coses obertament i arriscar-se a la rèplica documentada que els posi en evidència. El País Balear del cañellisme és només una bubota contra la consciència de catalanitat i les seves possibles conseqüències socials i polítiques. I és una llàstima, una ocasió històrica desaproveitada de, sia quina sia l'opció de futur, bastir un projecte de recuperació nacional sobre la realitat dels fets i no sobre deformacions interessades. Desgraciadament, sembla cert que el poder només vol la història per manipular-la i lligitimar-se.

...

Com si no bastassin ells sols, per posar-s'hi, en evidència. L'altra gran tema del discurs de Cañellas, el Molt honorable President, la denúncia del colonialisme del que ell anomena "la metròpoli", que no sé qui deu ser, ja que també diu que la Comunitat Autònoma de les Illes Balars "és part integrant i essencial de l'Estat Espanyol"... llavors, com una part essencial pot ser una colònia del tot? misteri que només pot saber un polític -i misser- que diu Estat Central al Govern Central. I, tot parlant de sobirania, el segon gran tema: vindica majors competències i diu que hem de celebrar que les Illes recuperen la seva "sobirania com a poble"... al diccionari, la parauleta vol dir "qualitat del poder polític d'un estat o d'un organisme que no és sotmès a cap altre poder".

Evidentment, aquest no és el nostre cas. No hi és de

més recordar que el PP ha votat en contra, fa un parell just d'anys, a totes les institucions il·lenques no té representants, d'una proposta de reafirmar el dret a l'autodeterminació, és a dir, la sobirania, de les Illes.

Per no recordar antiautonomismes radicals els anys de la transició i l'elaboració de l'Estatut, de postures polítiques que han fet possible la mica de descentralització que s'anomena, propagandísticament, sense vergonya, "autogovern". Una situació que ratifica el Pacte Autòmic, del qual Canyelles braveja que ens ha donat competències - anecdòtiques i malpagades, xocolata per a un lloro poc exigent i amb nul·la tradició democràtica- només perquè el seu partit el va signar.

I és que molt de predicar, però no hem d'oblidar de quin partit és. I quines són les seves polítiques sobre aquestes qüestions. Ja veurem que fa, n'Aznar, del projecte de Règim Fiscal especial, de les transferències de competències, de l'augment real de l'autogovern.

...

Ja entrar en olivetes. Cañellas no es tallava de parlar de "mantenir i recuperar les senyes d'identitat com a poble", de cuidar i estimar "les tradicions i la cultura pròpies, d'acabar recordant que som l'única comunitat amb llengua pròpia sense competències en educació... tres dies després de milenars d'estudiants sortissen al carrer per protestar contra una política clarament desfavorable a la conservació i la normalització de l'ús del català a les Illes.

Com si no fos explícit que tot un President a un gran acte institucional usi el registre popular i no el solemne de

la llengua, que és el que en bon mallorquí s'hi ha usat sempre. O aquesta frase, que atribuïa a Jaume III: "mai no ens llevaran l'esperança". D'on, no ens la llevaran? de damunt la taula, de davall el llit? O volia dir *no ens prendran l'esperança*, que en castellà és "no nos quitaran", i es pot mal traduir literalment com "no ens llevaran".

Clar, que a la fira hi havia, posats a haver-hi, una parada per les associacions de la tercera edat, i una per la Tv Il·lucmajorera quasi tan gros com el que amuntegava als professionals dels mitjans de comunicació en general. Però no vaig veure el de la campanya de Normalització Lingüística que diuen que existeix, però tal volta només sia una remor. Aquest és el llautó que no estan empegueïts de mostrar, de convençuts que els votaran.

...

Hauria molt més per analitzar, al discurs presidencial. Com la calculada ambigüitat d'un "nosaltres" que pot voler dir els ciutadans de les Illes o el govern Cañellas, en una vella tècnica d'identificació messiànica entre governant i societat, que es fa extensiva en aquest cas a un tercer terme: l'autonomia.

...

En resum, si aquestes són les idees polítiques de Cañellas i els seus, que fan que no actuen en conseqüència. Clar: això és la màscara propagandística. Camuflatge pur, ideologia com a coartada. El mes que ve haurem de seguir parlant d'eleccions: al cap i a la fi, el gran show que s'han inventat enguany, seguint les tècniques del turisme firal neofolkloric, la milionada què hi han gastat s'explica només considerant el temps que manca per a les eleccions. I això a un poble carent d'infraestructura cultural, superant per les deficiències i el caos de l'economia municipal després de quatre anys de govern popular. Però en parlem, en comptes, per exemple, d'analitzar el paper de Gaspar Oliver i el PP en general a la concessió del negoci -gran negoci-, ja que és obligatori passar per caixa- de la ITV, la revisió dels cotxes, amb incompatibilitats, assessors de conselleria, socis de polítics al poder... que ara ha anul·lat el Suprem. Una pel·lícula nostrada, com l'altra que sortia aquests dies als diaris sobre l'altíssim percentatge -devers el 60 %- d'obres que el Govern concedeix directament, enlloc de treure-les a concurs, cosa que, en el millor dels casos, pot encarir-les considerablement.

N'haurem de tornar a parlar, d'aquesta campanya lectoral, preparant la qual el PP -bono, al manco algunes gestions passaren per la Casa de la Vila- convidava als Residents estrangers a un àpat i els regalava un objecte -representatiu supòs d'unes arrels que el nostre poble no oblidava, segons deia el Batle al discurs esmentat- i l'acompanyaven amb un prospecte descriptiu i explicatiu que començava així: *La zambomba... I no sé com continuava pot ser, líricament, "ximbombeta que ets de bona/ jo sempre t'alabaré/ m'has de surar, si convé/ sa nierada i sa dona..."* o, per ventura, en pla expressionista polític-nacional-pessupostari, "sa ximbomba ja no sona/ no sona ni sonarà/ perquè té sa pell de ca/ i sa canya que no és bona..." Estam ben arreglats. ♦

Restaurant

"AL SEU GUST"

CHEF: PED MARTÍNEZ

LOCAL CLIMATITZAT

TANCAT ELS DILLUNS

C/. NICOLAU TABERNER, CANTONADA
PASSEIG JAUME III. TEL. 12 03 12

De noms i de llocs (XXIV)

S'Aguila des Borrassos S'Aguila d'en Guillem Els establits de s'Aguila

Amb aquestes entrevistes acabam l'estudi toponímic de s'Aguila de les possessions més conegudes del terme llucmajorer. Per donar-nos a conèixer s'Aguila Vella o des Borrassos i s'Aguila d'en Guillem hem parlat amb en Joan Ferragut i Bonet, nascut a Ca's Concos (Felanitx) el 15 de gener de 1914 i amb la seva dona Na Catalina Roig i Amengual que va néixer a Santa Margalida (encara que els seus pares eren de s'Horta) el dia 18 de maig de 1914. Els dos, emperò vengueren des de molt joves a viure a Lluçmajor.

Per parlar dels establits ho hem fet amb l'amo Antoni Rosselló Adrover "Toni de Betlem", nascut a Manacor el 14 de juny de 1920.

Volem agrair també la col.laboració de Joan Ferrer Adrover i Jaume Gelabert.

-Madó Catalina quan venguéreu a viure a Lluçmajor i que ens podríeu contar de s'Aguila des Borrassos?

-A casa nostra primer estaren a Santa Margalida i des d'allà passaren a una possessió anomenada "Morellet" que és del terme municipal de Sencelles. Quan jo tenia devers set o vuit anys anàrem a s'Estalella on hi estàrem vuit anys. Des d'allà els meus pares vengueren d'amos a s'Aguila

Catalina Roig i Joan Ferragut

des Borrassos i n'hi estaren una trentena. Llavors quan noltros ens casàrem anàrem a Ca's Concos a una finca nostra.

A dins la Pleta des Borrassos hi havia carboners que eren de Mancor, record que un d'ells nomia Bernat Pocoví i feren una barraca de planta rodona, amb la paret feta de pedres i la coberta de càrritx. Aquest va quedar a viure per Lluçmajor. Tot l'estiu vi-

vien en aquesta barraca.

A dins es Porxat hi havia barragues de roter encara que roters jo ja no n'hi vaig veure. Teníem unes dues-centes ovelles, dos o tres parells per a llaurar, nou o deu egües mallorquines i un ase.

Estant allà de vegades féiem festa i ball, una vegada a s'Aguila des Borrassos, altres a la d'en Quart, a Can Mora...

19

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/ Tomàs Moserrol, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

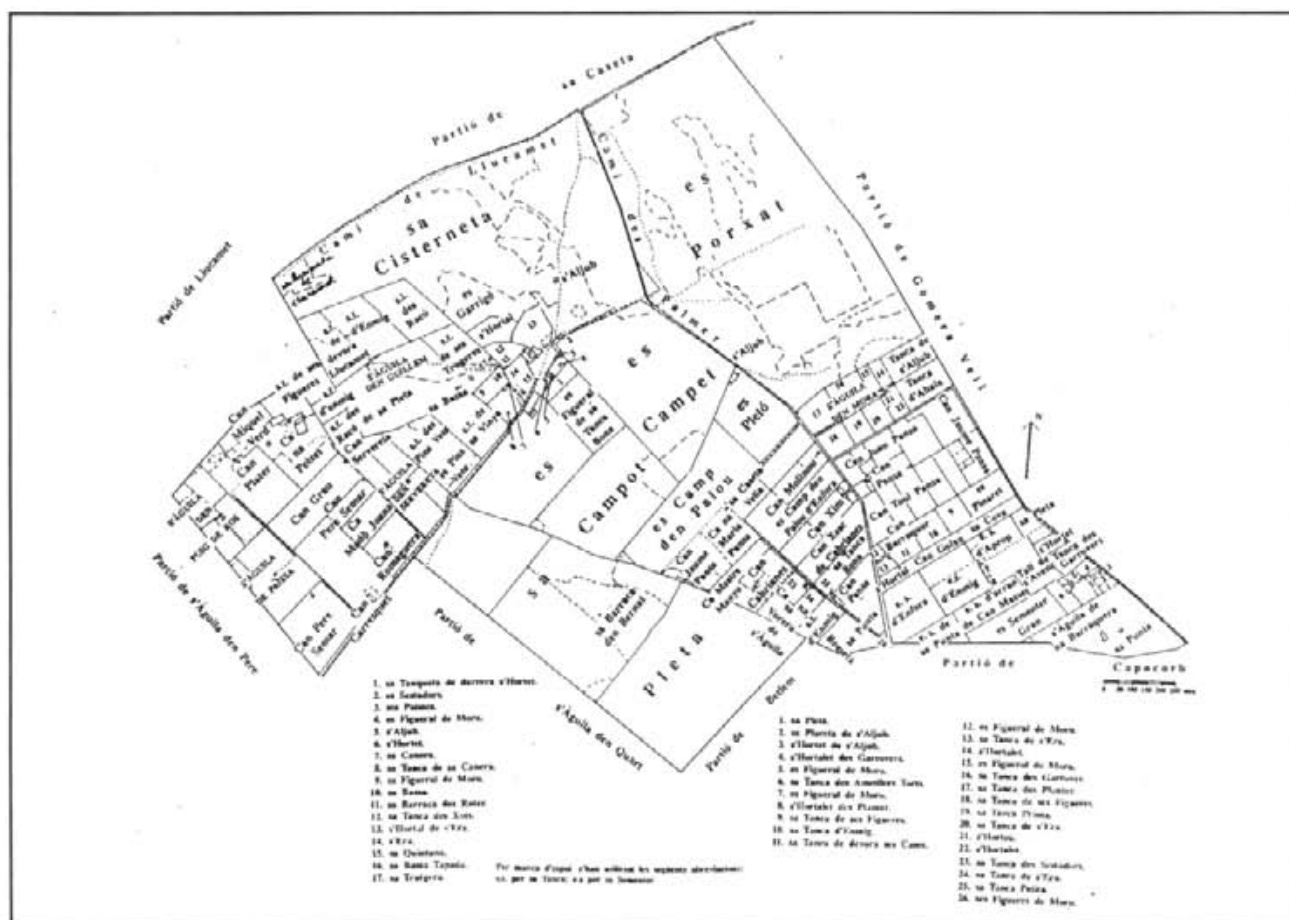
DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

- Embolils
- Cuixols
- Formatges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

La gent que venia a tomar ametles i esmotxar era de Lloseta, n'hi va haver que també quedaren per aquí.

-L'amo En Joan, quins són els sembradors millors de s'Àguila des Borrassos?

-A s'Àguila des Borrassos tot és bo, però allò millor és es Campet. A dins aquest sembrador i a dins sa Cisterneta abans quan es llaurava amb bèsties i no amb tractor s'hi feien girgols de cap o de card molt bones, ara ja no se n'hi fan. Es diuen de card perquè per fer-se'n hi ha d'haver cards girgolars.

-Què ens podrieu contar de s'Àguila d'en Guillem?

-Hi teníem ovelles de raça borda, a més cada any trèiem dos bous que pujàvem amb el "xerigol", per a ells sembràvem ferratge. A l'hivern la vaca pasturava per dins sa Pleta, menjava herbes, brosta... a l'estiu no hi pasturava per les paparres. A la llet de la vaca la mesclàvem amb la d'ovella i fèiem formatge. També engrèixàvem un parell de pores.

Antoni Rosselló

Quant a ametllers n'hi havia tant a s'Àguila d'en Guillem, on hi collíem de seixanta a setanta estòlts cada any, com a s'Àguila des Borrassos, encara que aquí és més gran i n'hi havia més; els ametllers quan eren joves i no estaven en el ple. Allò que hi ha a dins s'Àguila d'en Guillem són figueres.

-I córrer l'aigua?

-Qualque vegada s'embassava el Racó de Lluçanet amb la Cisterneta. A una paret de s'Àguila d'en Guillem amb la Cisterneta hi ha clavegueres. L'aigua quan corria venia des de s'Hort de Lluçanet.

-Vàreu veure fer parets?

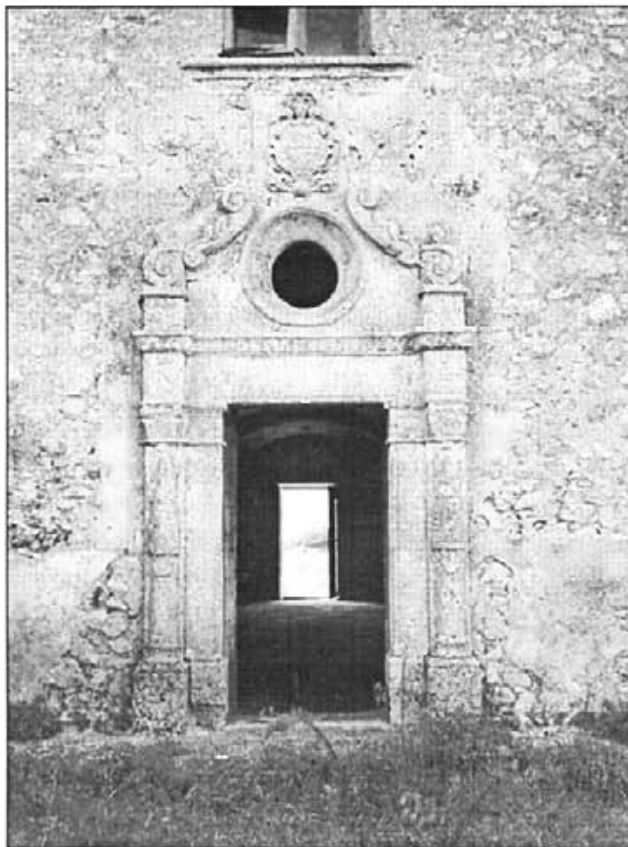
-En vaig veure fer a en "Figó" i a en Felip "Cuera". El darrer va fer la paret de la partió de s'Àguila d'en Guillem i s'Àguila des Borrassos hi està molt ben feta...

-L'amo Antoni que ens podrieu contar dels establits de s'Àguila?

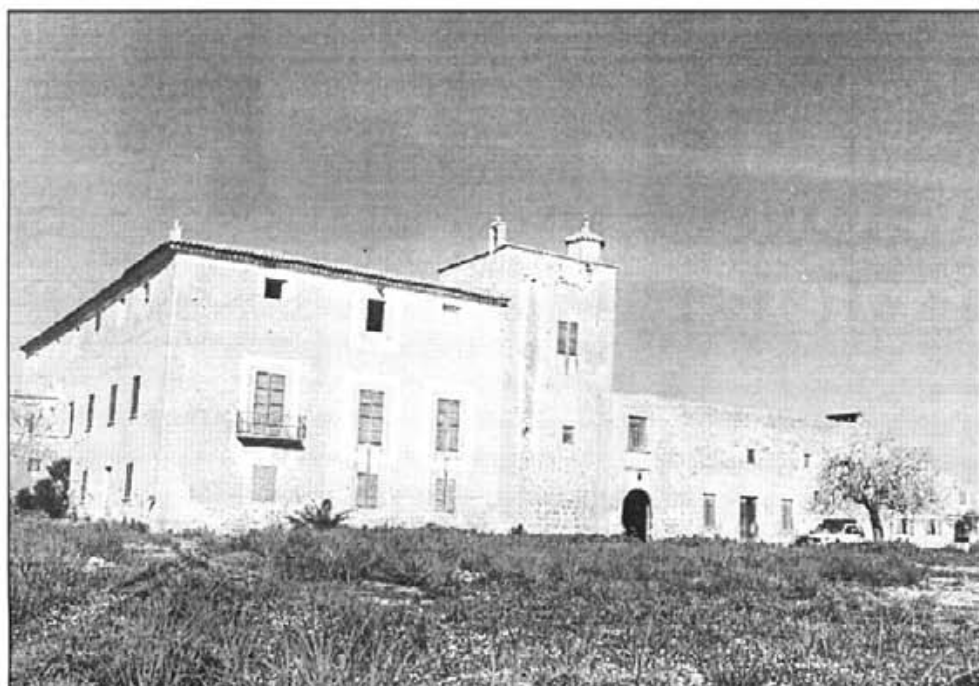
-A la possessió de s'Àguila hi ha dues parts amb establits, els de la part de baix anant cap a sa Marina, són els de sa Rota

Jaume Gelabert

Portal de la capella de s'Àguila d'en Guillem

S'Àguila Vella

Vella i els de dalt els del Camp d'en Palou i sa Conillera.

A ca nostra li diuen Can Barraquer, i ho va comprar el meu sogre que nomia Antoni Gelabert Servera. Els Panses també foren dels qui primer compraren quan es va establir.

A ca nostra hi ha una cova on

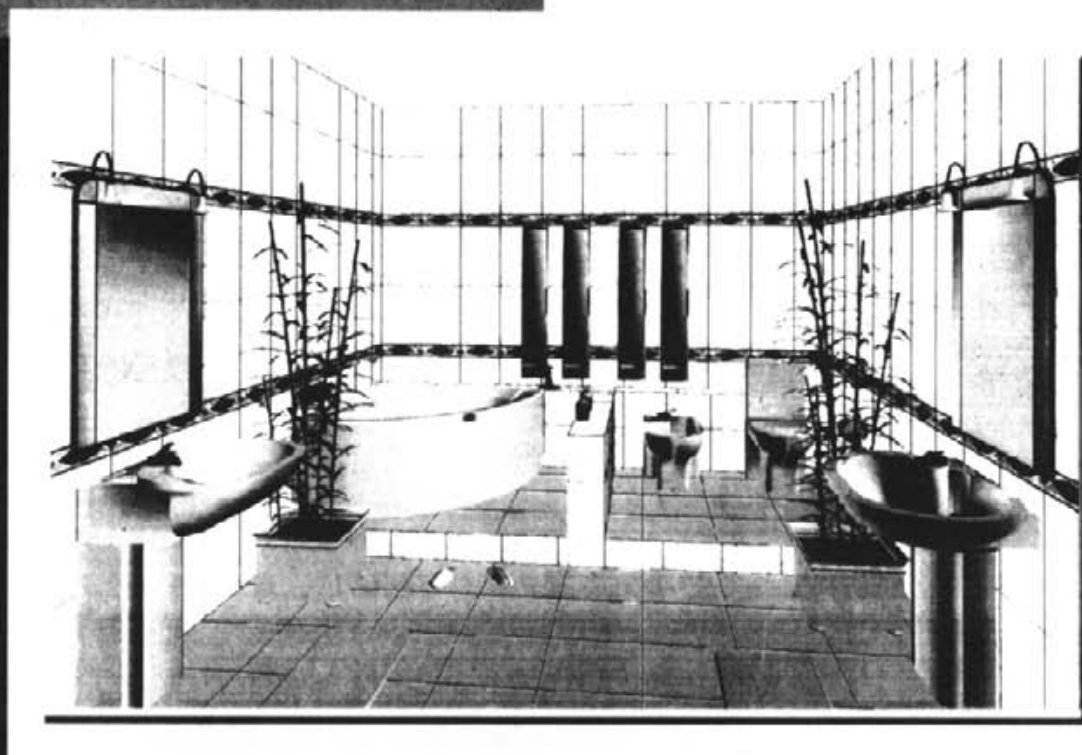
l'amo hi volia fer les cases; en Goixo li deien. Ara està tapada de pedres.

Al sementer de sa Conillera hi entra Can Mora, Can Pansa i Can Masset, el tros d'en Joan Monserrat "Boter", i sa Tanca de Na Catalina de Capocorb, també li diuen sa Punta o Ca na Barraquera.

El sogre meu va estar a s'Àguila des Borrassos i quan es va establir sa Conillera va comprar això i va venir aquí. Crec que ho establiren devers l'any 1926 perquè nosaltres férem la casa el 1927. El qui ho va establir va esser son pare dels Borrassos. Ho venia l'amo en Gustí Jaquetó i també va establir Capocorb Vell. Capocorb Vell ho va establir després de la guerra. Lluçamet es va establir l'any 1936, l'any que va esclatar la guerra, el sementer era es Ravell Cobert, també ho va establir en Jaquetó i el venien devers seixanta duros la quarterada. Dels dos establiments de s'Àguila el més bo és el Camp d'en Palou, molt més que sa Conillera, s'ha de dir que

també aquest darrer és de molt bona terra.

A s'Àguila quan l'establiren ho venien barato a devers dues mil pessetes, i el bo el venien a dos mil cinc-centes pessetes la quarterada, varen dir que era el llong del tros. ♦

¿Cómo es el cuarto
de baño de sus sueños?
**Véalo ahora
a todo color.**

Roca

DIBA DISEÑO
INTEGRAL DEL BAÑO

Hoy mismo, gracias a
nuestro ordenador,
podrá ver
en MASSANELLA

su nuevo cuarto de baño ROCA.

A todo color y en tres dimensiones,
sin que le falte ni un detalle: bañera,
sanitarios, revestimientos cerámicos,
grifería, complementos... Todo tal y
como usted había soñado
y sin empezar las obras.

Venga a MASSANELLA y deje de soñar.

MASSANELLA

Ctra. Valldemosa, 44 - Tel. 75 03 45

Estudi del Transport i Difusió del Diòxid de Sofre durant el Cicle de Brises a l'Illa de Mallorca

Redacció

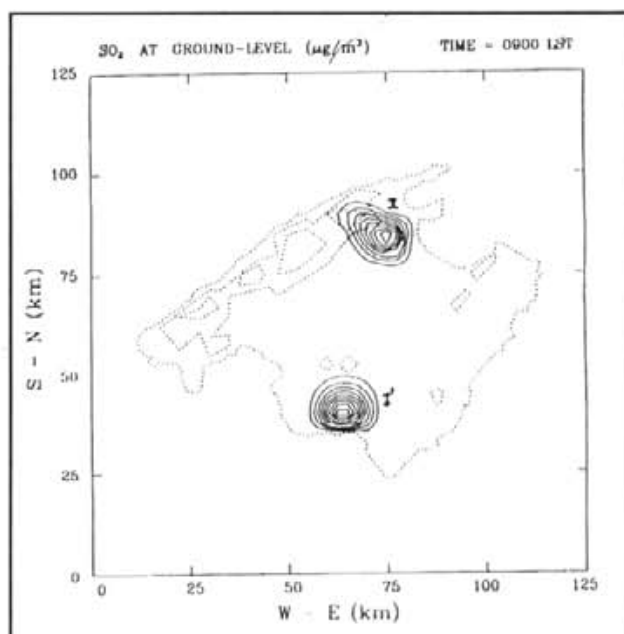
Aquest és un treball del Departament de Física de la Universitat de les Illes Balears, realitzat pels Srs. Romualdo Romero i pel llucmajorer Climent Ramis, en el qual s'avalua la quantitat de contaminació produïda pels fums de la central elèctrica d'es Murterar i àrees afectades i la que produiria una central elèctrica de les mateixes característiques a la zona de s'Estalella i quines àrees afectaria.

L'estudi, basat en dues simulacions, ha estat enfocat tenint en compte una situació meteorològica especial, molt freqüent durant l'estiu i la més favorable per retenir sobre l'illa les pol·lucions emeses a la costa. Aquesta particular situació es dona a causa del règim de vents dominants anomenats brises (embat i terral).

A la primera simulació l'aflluència del diòxid de sofre, produït per la central d'Es Murterar, que es localitza al nord de l'illa és considerable. La convergència de la brisa marina al centre de l'illa limita l'extensió de la massa contaminant cap al Sud i la desvia cap a la Serra de Tramuntana, la qual li impedeix el pas cap al Nord. A la nit es mou per la vora de la Serra i finalment s'hi concentra quan comença la nova brisa marina (embat). La simulació revela que durant el cicle de brises d'un dia, la zona que a nivell de terra té una concentració elevada i petita i es concentra al Sud de la Serra de Tramuntana (I).

La segona simulació s'ha realitzat per provar l'impacte d'una hipotètica central idèntica a la del Murterar, situada al Sud de Mallorca, concretament a s'Estalella.

Els resultats demostren que a nivells baixos no hi ha interferències entre la pol·lució d'ambdues centrals. Altra vegada, la zona de convergència de la brisa al centre de l'illa intercepta el transport de la contaminació cap al Nord, però en aquest cas pot progressar més cap a l'interior de l'illa i aquest moviment continua durant la nit, després d'aturar-se l'embat. La difusió vertical és la prin-

Contaminació a nivell del sòl a les 9 h.

cipal responsable de la intensitat de concentració durant el dia, arribant als valors alts al matí I', i a valors baixos l'horabaixa sobretot a la zona costanera augmentant al centre de l'illa II'. Quan la brisa minva, la fumigació del sòl s'atura i un corrent d'aire descendent produït pel començament d'una suau brisa terrestre (terral) és la responsable de la concentració del diòxid de sofre, al començament del proper cicle (matinada). En aquest sentit l'impacte de la hipotètica central és més important, perquè tota l'àrea de l'est de l'illa és afectada per la pol·lució, incloent poblacions importants com Felanitx, Manacor, Artà i tots els altres pobles de la comarca de Llevant, a més dels de Migjorn com Llucmajor, Campos i Santanyí,

23

expert

ELÈCTRICA

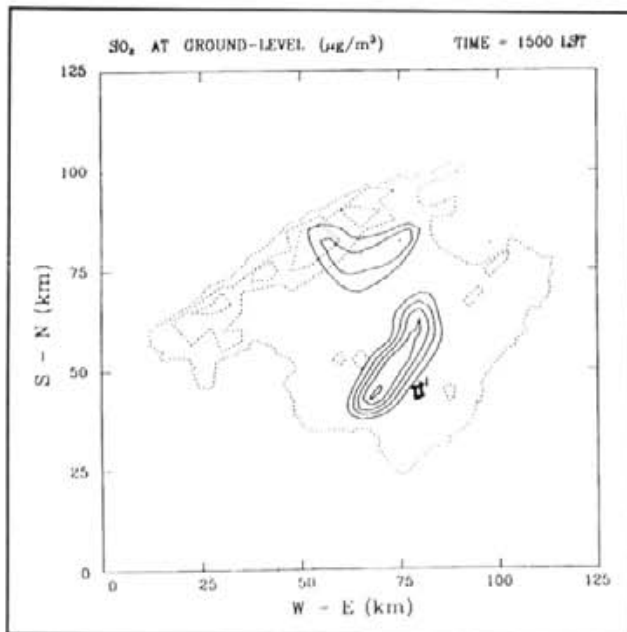
Calafat

Sens dubte te convencerà

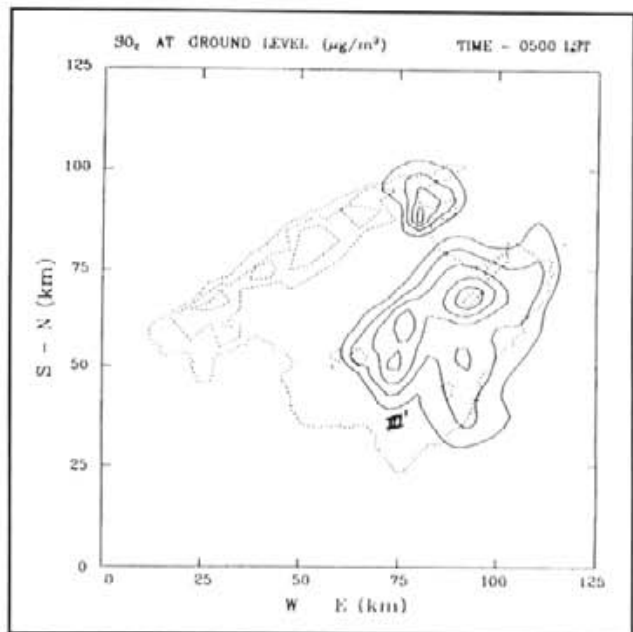
**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Llucmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

Contaminació a nivell del sòl a les 15 h.

Contaminació a nivell del sòl a les 5 hores

exceptuant la zona costanera III'.

Aquest estudi, com comenten els autors, podria servir per millorar l'actual sistema de mesurar la contaminació, i per dissenyar millor una xarxa de mostreig pels controls de qualitat ambiental de l'aire de Mallorca. Al mateix

temps aquest treball podria ser pres com a punt de referència per reprendre la discussió referent a l'impacte de futures centrals elèctriques i/o indústries a la nostra illa. ♦

JOIERIA I RELLOTGERIA

**DIA 19 DE MARÇ
FESTA DEL PARE**

Recordau-ho amb joies

Plaça Espanya, n. 24 - Tel: 66 16 02 (Llucmajor)
C/. Ramon Llull, 42 - Tel. 54 19 65 (Sa Pobla)

Xerrades de cafè

Dia de les Illes Balears

Un que escoltava

- Vaja una festada!
- Sí, jo no n'esperava tanta, ni tanta gent.
- Ja ens ho va dir el batle, que en vendria molta.
- I això que el temps no va acompanyar, perquè si no hagués fet tant de vent i fred, que hagués vengut més gent que no per les Fires.
- Jo crec que n'hi havia tanta com a les Fires, però no ho pareixia, perquè tota es concentrava al Passeig de Jaume III, on tengueren lloc la majoria dels actes celebrats.
- La primera Mostra de Cultura Popular, com diuen els programes, em va agradar molt.
- I crec que a tothom.
- Això d'agradar, quasi estaria millor dit "tastar", perquè em vaig fixar que aquelles tendes que donaven menjua per tastar, eren les més concorregudes.
- Sí, pareix que la "cultura popular" primer ens entra per la boca...
- I, que me'n dius, de la Missa del diumenge, on donaren medalles d'or als donants de sang de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera?
- Va ser tot molt brillant, amb la parròquia plena de gom a gom.
- I tots els llums encesos!
- Fins i tot va sonar l'orgue!
- Quanta despesa, déu meu, per a la Parròquia!
- El llum, res; les medalles d'or...
- Tot ho pagarà, diuen, la Comunitat Autònoma.
- Home! Qualque cosa haurà costat al nostre Ajuntament.
- Diuen que res de res, que tot ho pagarà el Govern Balear.
- Idò sí que ens ha donat, de franc, unes feses de pinyol vermell.
- Sí, unes festes com no havíem vist mai a Lluçmajor...

- A mi em va emocionar veure i sentir els balls i les cançons folklòriques de les Illes.
- I de la Península, també.
- La Policia Muntada de Palma...
- I els glosadors, que feren molta bonda i no eren gloses gaire picades.
- A mi l'entrega d'estendards a les Cases de fora em va sorprendre.
- Per què?
- Perquè no em pensava que n'hi hagués tantes.
- És veritat. En vaig comptar dotze.
- Sí, n'hi havia de Puerto Rico, Uruguai, Buenos Aires, Santa Fe, de Córdoba, de Mendoza, San Pedro i fins i tot de Cuba!
- Només faltava que hagués vengut en Fidel Castro!
- Tal vegada l'any que ve, perquè és amic d'en Fraga...
- No serà perquè sigui del mateix partit.
- No, és perquè és gallec...
- Es teu nas, només té arrels gallegues... ♦

25

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseñat Taller autoritzat

AGENT OFICIAL

ŠKODA
automòbils

piva motor s.a.
C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

**NUEVO OPEL
CORSA
MI COCHE!**

**AUTOMÒBILS
LLUCMAJOR S.L.**

Ronda de Ponent, 30 - Tel. 66 06 24 (Lluçmajor)

Mans a la feina

Centre de Salut Migjorn

1. Domingo Riutord. Auxiliar administratiu
2. Damià Salvà. Metge
3. M. Carme Ferrer. Infermera.
4. Guillem Amengual. Metge (U.b. Algaida)
5. Enrique Villén. Auxiliar Administratiu
6. Pepi Pades. Infermera. Responsable Infermeria.
7. Alexandre Pizà. Metge (U.b. Algaida)
8. Isabel Socias. Metgessa
9. Valentí Chacártegui. Pediatra
10. Carme Vallejo. Infermera
11. Pepita Comas. Infermera Pediatria
12. Biel Ferrer. Infermer.
13. Encarna Muñoz. Auxiliar Infermeria
14. Catalina Cloquell. Auxiliar Administrativa
15. Magdalena Rosselló. Infermera (U.b. Algaida)
16. Catalina Salas. Infermera (U.b. Algaida)
17. Catalina Serra. Comare.
18. Joan E. Carrero. Metge. Coordinador mèdic.

26

Bernardo Jiménez, cap de les oficines tècniques de Correus

Coloma Julià

Fa quatre anys que Bernardo Jiménez Yamuza és el cap de les Oficines Tècniques de Correus de Lluçmajor. Des del 1979, quan va arribar a Mallorca, ha estat a totes les oficines de Correus de Mallorca, Eivissa i Formentera, i anteriorment també havia estat a Saragossa, Tarragona, Reus, Solou, Cambrils... Possiblement el contacte amb tanta gent deu ser la causa del tracte cordial d'aquest cordovès nat a Fuentescarreteros.

-Quines tasques es realitzen a l'Oficina de Correus?

-Les mateixes que a qualsevol ciutat de província. Pel nombre d'habitants Lluçmajor té una Oficina Tècnica de la classe C, amb els serveis de Correus, Telègrafs i Caixa Postal. A mi em toca fer de tot: entregar un certificat, vendre segells, posar un telegrama...

Sempre anam mancats de personal; es va jubilar un empleat i no ens han enviat cap substitut.

-Amb quanta de gent comptau?

-Hi ha cinc carters, o millor dit cinc persones per a la classificació i repart, un oficial, jo com a executiu i l'enllaç rural de Randa. Randa, encara que pertany al terme municipal d'Algaida, postalment pertany a Lluçmajor; de la mateixa manera que Cala Pi i s'Estanyol pertanyen a Campos i les urbanitzacions de les "Badies" a s'Arenal.

-Hi ha èpoques de l'any que teniu més feina?

-En general, llevat dels mesos de juliol, agost i setembre, quan la correspondència se redueix a un 50 %, sempre hi ha molta feina, sobretot quan les cases comercials funcionen; el problema és que el nostre personal és escàs. És ben cert que a les 3'30 no hem acabat mai i moltes vegades he de venir els horabaixes.

Per Nadal la feina ens sobrepassa i no ens queda més remei que repartir també els dissabtes.

ENS ENVAEIX LA PROPAGANDA

-S'envien més cartes comercials o més cartes personals?

-Ens envaeix la propaganda i les cartes comercials. A més, des de fa dos anys tots els banes, exceptuant "Sa Nostre", ens duen la correspondència per als seus clients.

-Se certifiquen moltes cartes?

-Cada vegada més, per l'avantatge del tracte, més segur, més ràpid, i la diferència de preu de 130 PTA no és gaire significativa.

La documentació s'hauria d'enviar certificada.

-Quina funció té la Caixa Postal?

-La Caixa Postal fa la mateixa funció d'un banc o d'una caixa normal. Es fan ingressos a llibretes d'estalvi, reinte-

graments, imposicions...

La majoria d'oficines no estan autoritzades a pagar xecs o a fer canvis de moneda. És arriscat pagar un xec perquè moltes vegades tenim uns fons mínims. La veritat és que no hi ha molt de moviment a la Caixa Postal.

EL TELEGRAMA S'HA SUBSTITUÏT PEL TELEFON

-S'envien molts de telegrames?

-Això ha decaïgut, llevat dels casos d'aquelles empreses o advocats... que necessiten el justificant, com a poder notarial.

També s'envien algunes felicitacions telegràfiques, però en general el telegrama s'ha substituït pel telèfon.

-I paquets?

-No s'envien massa paquets, i és que la gent no està ben informada.

Es poden enviar paquets per vaixells i arriben en vuit dies, per avió en dos dies i per postal-exprés en un dia.

Es poden enviar fins a un màxim de 20 kgs. i el quilo sol valer 160 PTA, però a partir de 3 kgs. hi ha tarifes especials a 80 PTA. kg.

-Han augmentat les taquilles dels Apartats de Correus?

-En quatre anys s'han doblat. Quan jo vaig venir n'hi havia 150 i ara ja n'hi ha 300.

A les foranies hi ha molta gent, cada dia hi ha més gent que viu als xalets i per ara per allà no hi repartim.

-Amb quines dificultats vos trobau?

-Als repartidors se'ls donen poques facilitats. Moltes vegades la lletra dels sobres no és prou clara, i per altra banda, les persianes mallorquines no són còmodes per tirar les cartes o les revistes. De vegades es veuen avisos que volen pel carrer...

Així com GESA obliga a posar el comptador defora, s'hauria de posar un bussó a cada casa.

I així és que a les Oficines de Correus de Lluçmajor es realitzen les mateixes tasques que a la central de Palma, amb l'avantatge del tracte més directe.

En Bernardo voldria que tots els alumnes de Lluçmajor passassin per Correus, per veure com es fa un certificat, com s'omple un imprès... I és que cada dia més l'Administració pública és oberta a tothom. ♦

D'ofici ... Treballador de la pedra

Miquel Rabassa Gamundí 17-11-1913

Celso Calviño
Franc Jaume
Joan Jaume
Fotos: C. Julià

L'altre dia de pagès, parlàvem amb mestre Miquel Mulet "Masset", picador de pedra, avui també parlarem amb un altre mestre de picar pedra, però com ja veureu la matèria prima i la feina no és la mateixa.

Mestre **Miquel Rabassa Gamundí**, nasqué a Lluçmajor dia 17 de novembre.

La seva feina està íntimament relacionada amb el marès, amb aquesta pedra fàcil, més o manco compacta i agradable a la vista i a la que el temps dóna un color d'or vell. En el Diccionari de l'Art i dels Oficis de la Construcció, en Fullana la descriu amb aquestes paraules "Es una pedra de bon treballar, abundant a les Balears, que es treu d'uns dipòsits d'arenas marines consolidades del període quaternari i s'empra en la construcció". Per regla general hi ha **marès comú** i **marès escollit o de picar**. El primer és manco compacte i s'empra per a muntar parets i construccions, que han d'anar referides o arrebossades. El segon, en canvi, és per esser vist i amb ell s'elaboren cornises, voltes, arcs i cantonades i també per als revestiments. I és amb aquest **marès escollit** que mestre Miquel ha fet feina la major part de la seva vida laboral.

-Com començàreu en aquest ofici?

-El meu germà Rafel, que era uns anys major que jo, es va fer picapedrer i a vegades venia a ca nostra amb una plantilla per fer els acabats al cel·las de guix i em volia explicar com la feia servir a l'obra, jo no ho comprenia i ell em deia que passàs per la feina i ho veuria.

El dia que hi vaig passar, la feina me va agradar i aleshores em vaig trobar fent de picapedrer.

-Amb qui començàreu a fer feina?

-El meu mestre va esser Mestre Gori Garcies "Gallineta", amb ell vaig començar de picapedrer, però un dia em va dir que per fer uns panteons al cementiri de Lluçmajor, un per a l'amo de Son Monjo, prop de s'Aranjassa i l'altre per a l'amo en Miquel de Son Pieres, prop de Son Sunyer, els dissabtes i diumenges. No més férem feina dos dies, ell en sabia poc i jo menys, i allò no marxava; a més tenia altres feines que l'estiraven més. Veient que l'obra no estaria feta a l'hora convinguda, va anar a parlar amb mestre Julià Veny, del carrer d'en Melià, que era un home molt vell però que tota la seva vida l'havia

passada fent de picador de marès, arribaren a un acord els dos mestres amb la condició que mestre Julià tendria un ajudant al seu costat. El dilluns a l'hora de començar la feina a l'obra, que fèiem al poble, mestre "Gallineta" em va dir que no tregués els ormeigs ja que havia d'anar amb mestre Julià al cementiri per fer els panteons.

Va esser mestre Julià Veny el que me va ensenyar a treballar el marès. Ho va fer amb aquestes paraules "Què saps fer-ho?", senyalant una peça de marès que estava prop de la tomba. Li vaig dir que no i ell en digué "jo, no t'he d'ensenyar res, ets tu el que ho ha de veure, rascaràs encara que et mengis tota la peça". Jo el mirava fer la feina i feia el mateix, després li mostrava la peça acabada i ell me senyalava on havia de rascar més per enllestir-la. A la primera peça que li vaig mostrar em va dir que estava tan bé com la seva, però no

totes foren igual.

Amb ell vaig fer un grapat de panteons pel meu mestre Gori "Gallineta".

També vaig aprendre molta cosa amb un santanyiner, amb ell vaig fer panteons i quatre façanes.

Mestre Gori "Gallineta" em va dir un dia que li havien comanat una reforma d'una casa al carrer de sa Bandera i que volia que jo picàs la façana de la casa amb mestre Miquel Coll. Amb aquest mestre, picàrem tota la façana, ens va quedar molt bé i l'amo va estar tan content que ens va convidar a menjar porcella dues vegades a una caseta que tenia a s'Arenal.

Amb aquests tres mestres vaig aprendre que amb el marès s'hi ha de posar molt de seny i paciència i fora nervis, no s'ha de frissar mai, a vega-

des per avançar cinc minuts perds tres o quatre hores. I no basta tenir gust per la feina, no has de frissar mai i has d'acabar les feines ben acabades.

També vaig aprendre amb en Jaume Catany de "Can Cotxer", era escultor de fusta feia feines pels fusters de Lluçmajor sobretot acabats de mobles que requerien feina de torner o escultor. Tenia un torn a ca sa mare, era una màquina, en la qual, subjectant-hi una peça de fusta s'imprimia a aquesta un ràpid moviment de rotació, amb què, posant-la en contacte amb una eina tallant, la peça s'arradonia o rebia un perfil o un calibre determinats. També esculpia lletres, reginyols i motius florals als mobles. La feina en fusta m'agradava molt, era molt neta i fina, i a mesura que la miraves més t'agradava. Però crec que en Jaume i jo no guanyàvem pel meu sou.

Això va fer que me posàs pel meu compte, amb un soci n'Antoni Tomàs "Gamba", eren els anys quaranta, el 47 o el 48, quan començarem a fer feina plegats.

-D'on era el marès que empràveu?

-Com ja vos he dit, fèiem feina amb marès escollit, que és per esser vist, i amb ell elaboràvem cornises, voltes, arcs, cantonades, brancals de portals i finestres, revestiments i panteons.

El marès pot esser de molts de llocs i a cada lloc es poden treure tipus diferents de marès ja que aquest va canviant les característiques a mesura que es va treballant la pedrera, a uns redols de marès pot esser extraordinari i a altres no servir per fer bona feina, això es veia a les pedreres on els trencadors deixaven reclaus i morros de roca sense treure.

El marès que més m'agradava emprar era sense dubtes el de les **pedreres de Galdent** dites també "**Sa pedrera de la Vila**", que no donaven abast a la demanda, per a obres no sols de la vila sinó també de ciutat i d'altres indrets de Mallorca.

Encara record quan un tros de la pedrera de Galdent s'amollà, segurament era perquè la penya tenia un pèl, una espècie de crull natural que du la mateixa penya, que l'atravessa de dalt abaix, i amb el mateix pes i més amb l'aigua i el temps, acabà per amollar-se. En aquest tros esbarrocat, Mestre Antoni "Boleño" hi va enviar un trencador perquè tragués les peces per fer la façana de ca seva al carrer de l'Es-

perança. Seguidament les pedreres de Galdent foren explotades per uns de Porreres, que els deien de "Son Grau". Tot el marès que es va treure era **marès roget**, de mitjana duresa, de gra petit, net, sense pèls. El temps el feia tornar més "guapo" i agafar el color d'or vell.

Aquest parès de Galdent era molt indicat per fer panteons, arcs, voltes, cantonades, revestiments de façanes i brancals de portals i finestres. No n'hi havia per a tots i tenia molta demanda.

Un altre marès que vàrem emprar era el marès de Santanyí, éra un **marès picador o de picar**, molt bo i compacte, net i sense barraques (buits), de gra fi i feixuc. Aquest marès és un poc més fort que el de Galdent però més llavoradís i resistent a l'aigua. En un principi les pedreres estaven a Santanyí o el seus voltants, però quan en Pallicer va començar a fer màquines de segar marès, resultà que a moltes d'aquelles pedreres les peces es rompien degut a què tenien pèls i llavors cercaren altres pedreres per s'Horta de Felanitx, que és d'on el treuen avui. Era indicat per a substituir el de Galdent en façanes i panteons, però no agafa el color d'or vell que tant agrada als llucmajorers.

També empràvem el de Porreres, de les pedreres de Son Grau, és un marès de gra més gros, fluix i lleuger, molt bo d'obrar. Al ser lleuger era molt indicat per fer balcons i cornises.

El marès d'aquests tres llocs, Galdent, Santanyí i Porreres, era per regla general de molt bona qualitat. Però, d'aquests llocs també hi havia peces que no servien per fer aquestes feines, i un bon picapedrer les havia de conèixer amb un cop d'ull.

A vegades empràvem marès d'altres llocs, si aquest ens agradava o agradava al propietari de la feina.

El marès de la zona costanera compresa entre Ses Cadenes i Regana, passant per s'Arenal i Son Verí, és un marès comú i generalment s'empra per fer parets i construccions. Però hi ha redols molt bons i noltros compràvem carretades quan en sortien.

També hi ha **marès acopinat**, de les pedreres que es troba entre Cala Pi i Vallgornera, ran de la mateixa aigua de la mar, que és un pedreny un poc bresecat però dur, anomenat així perquè s'hi troben multitud de petites co-

pinyes fossilitzades. S'emprava per al revestiment de façanes. Avui aquesta explotació està aturada. D'aquest marès n'empràvem molt poc.

-On féieu la feina?

-Quan jo vaig començar en aquest ofici, la feina la fèiem a l'obra o en el lloc, en el cas dels panteons.

Cada mestre d'obres tenia un o dos picapedrers entre els seus homes, però era més comú que els picapedrers fossin independents i treballassin pel seu compte.

El mestre d'obres ens comanava la feina i de vegades era el mateix propietari el que venia a parlar amb noltros. Una vegada acordar el que s'havia de fer, fets els dibuixos adequats i les plantilles, encarregàvem les peces a un lloc o l'altre segons la feina, anàvem a triar-les, aquesta era una de les feines més importants ja que així sabíem el material que tendríem a l'obra i quin profit li podríem treure, i finalment anàvem a l'obra i començàvem.

Aquest tipus de feina ens obligava a estar a sol i serena i moltes vegades el marès era humit, i no es podia treballar, altres vegades feia massa calor o massa fred. En una paraula, es perdia temps.

Això ens va fer obrir un talleret en un cantó de ses Forques, on n'Antoni i jo fèiem la feina a cobro sempre que podríem.

Així i tot encara anàvem a les obres a la Vila i ens passàvem uns mesos a s'Arenal, a una caseta que havíem llogat, en els mesos d'estiu fèiem deu i onze hores de feina i vivíem com a pelegrins; fins que la feina a Lluçmajor va augmentar tant que deixàrem d'anar a s'Arenal.

-Com féieu la feina i quins ormeigs?

-Amb el marès s'hi ha de posar molt de seny i paciència i fora nervis. I no basta tenir gust per la feina, no has de frissar mai i has d'acabar les feines ben acabades.

En primer lloc, la feina començava parlant amb el mestre d'obres i el propietari per saber quina idea duien, de vegades ja venien amb un dibuix fet per l'arquitecte, principalment den Gamundi, o aparellador, en Moragues, però la majoria volien una cosa que fos com a una altra ja feta i que a ells els agradava. Parlant i fent retxes acabàvem fixant el que havia d'esser. El segon pas era dibuixar a tany natural, moltes vegades a la paret del talleret, l'obra a fer. I així po-

dfem treure les plantilles, de fusta de xapa molt prima. Després passàvem a treballar el marès fins que acabàvem la feina.

Per treballar el marès empràvem: el verduc per serrar les peces, el xorrac, l'ui-xol i les serres per fer trossos, el martell i la maça per picar, els esclops i els puntacorrens per anar fent, les escàrperes, les gúbies i les raspes, aquestes fetes amb serres de ferrer, i per acabar el paper de vidre, que n'hi havia d'un parell de castes, eren per allisar el marès una vegada acabada l'obra. Per marcar moltes de les feines empràvem els compassos de diferents mesures, els regles i si no bastava una corda o el fil de ferro clavat a una punta (així vaig poder marcar l'arc de Ca na Catalina Serra, la comarc).

-I de les màquines?

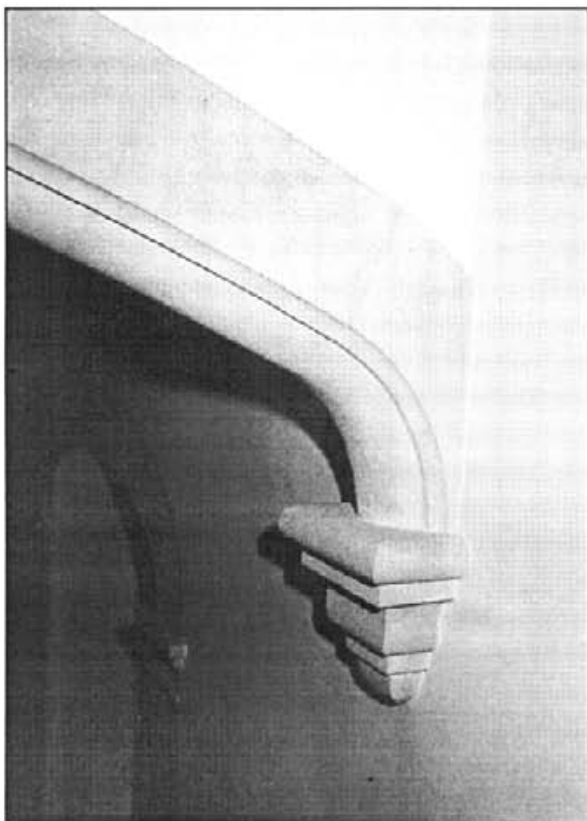
-Les màquines entraren a la feina els anys cinquanta i seixanta. La primera va ser una màquina per serrar marès, la va fer en Toni Pallicer al seu taller del carrer del Sindicat. Record quan en Toni "Gamba" i jo anàrem a parlar amb ell, noltros volíem una màquina com una que coneixíem i de la que sabíem el preu, acordàrem que seria igual i a l'hora de posar preu ens digué que per noltros, que ja érem clients de la casa, el preu seria el mateix si bé les hores i els materials havien augmentat.

Aquella màquina al taller va fer que la feina anàs més depressa.

La segona màquina va ser una raspalladora, també feta per en Pallicer, era la segona que se feia a Mallorca, aquesta màquina una vegada col·locada a la feina va haver de sofrir unes modificacions fins que va quedar enllestida i fent bona feina.

En els anys setanta entraren les maquinetes amb motoret elèctric que substituïen les eines.

Les màquines possibilitaren un augment de la producció i una millora de les condicions de treball. Amb

les màquines deixàrem de sortir a fer feina a les obres i tota la fèiem al taller i només sortíem per anar a prendre les mesures a les obres o per veure la peça col·locada i fer alguns retocs.

-Quines feines feieu?

-En el taller o a les obres feiem el que ens comanaven, però una de les coses que més férem van ser panteons pel cementeri, un any en férem més de vint de marès de Galdent. El panteó el dibuixàvem a tamany natural a la paret del taller i després trèiem les plantilles i anàvem fent les diferents peces en què se repartia. En alguns dels panteons que férem les peces duïen gravats o alguna casta de dibuixos més o manco complicats. Aquests motius ornamentals els feia jo, però a vegades venia un català, el Sr. Bosch, a ajudar-nos i s'ha de dir que tenia molt bona mà per aquestes feines i darrera ell vaig aprendre moltes coses de l'ofici, una de les seves obres que va sortir del nostre taller va esser el Crist de Ca ses Monges del Cor de Jesús, també va fer àngels per alguns

panteons i ornamentals florals.

També férem un grapat d'arcs de diferents tamanys i formes. Arcs de mig-punt, d'ansa de paner, rebaixats... revestiments i façanes, portals, quasi sempre de mig punt, també d'escarsers i de plans o de llinda, les dovelles són proporcionades a les mesures, i finestres, cantonades i "hiverners", cornises i balcons.

Miràvem que totes les feines estassin proporcionades, fetes en gust i ben acabades.

-Hi havia altres tallers?

-Hi havia el taller d'en Verger, devora l'Estació del tren, era una de les primeres serradores de marès per a la construcció i també serrava el marès dels picapedrers, moltes vegades vaig anar a triar peces i a senyar-les per fer feina a una o altra obra. Després els duïen amb el carro de tragar el botots de vi (era un carro de torn, tenia un torn per

carregar i descarregar les bótes patinant damunt una post). El torn i la post es feien servir per descarregar les peces de marès de gruix d'emperador (30x40x80 cm) i les peces de gruix de rei (25x40x80) que empràvem per fer les feines.

Un dels homes que feren feina a ca meva, En Miquel Llull "en Tacó", quan se'n va anar va posar un taller. Aquest és un dels tallers que encara estan oberts a Lluçmajor i fan molt bona feina.

-I el vostre?

-N'Antoni Tomàs i jo férem molts d'anys feina plegats i les coses rodaven. Però n'Antoni Tomàs "Gamba", el meu soci, va haver de deixar la feina perquè la pols el perjudicava i també al meu nebot li passà el mateix. Després va començar a fer-hi feina en Joan Boscana "Niu", el fill d'en Bernat Boscana "Niu", que avui és el seu propietari. En Joan Boscana "Niu" va fer feina amb jo onze anys i quan jo em vaig jubilar li vaig vendre el negoci. ♦

La Palmera

es fasser

Histodiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

La nostra natura

La caça il.legal

Santi Suñer i Juan del Río
Foto: S. Suñer

Tots hem vist qualche vegada en una tenda o en les cases del poble, ocells engabiats que no paren de cantar melodiosament quan prenen el sol. Nosaltres ens hem detingut un moment per contemplar la seva bellesa i admirar el seu cant, però mai no ens hem aturat a pensar d'on procedien aquests ocelllets que es passen la vida tancats. Molts d'aquests desafortunats animalets són caçats il.legalment als nostres camps, malgrat la llei els protegeixi. Cadernes, rossinyols, verderols, etc. són capturats amb xarxes indiscriminadament, només la meitat dels ocells caçats sobreviuran al trauma d'ésser capturats, però ràpidament aquests també moriran, de manera inevitable, dins una gàbia, als pocs dies.

Existeix una llei que proclama que els ocells més petits de 20 cm. no poden ser caçats per cap concepte, però malgrat aquesta prohibició les botigues en són plenes. I, fins i tot, a les mateixes botigues d'animals es venen les trapes per capturar-los.

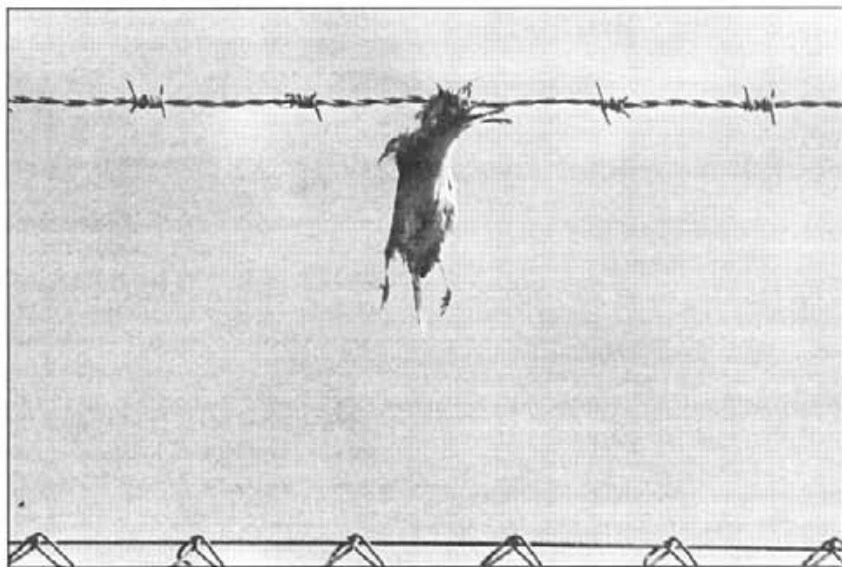
Tots coneixem les òlibes, uns grans ocells blancs, nocturns, que freqüentment volen per sobre el nostre poble i que habiten el campanar de l'església. Aquestes pacífiques aus (si no són molestades) pateixen una gran persecució per gent supersticiosa. Des de sempre s'han considerat les òlibes animals de mals presagis i que simbolitzen la mort, el per què d'aquesta mala fama és ridícul: els seus costums nocturns, el fet que visquin a les cases de camp i a les esglésies i els sorolls que produeixen a la nit, fa que sigui considerada una espècie maligna.

Encara que això sembli absurd, està causant la desaparició d'aquestes aus en molts llocs de la nostra comunitat, igual que en altres indrets.

Contràriament, les òlibes són molt beneficioses per a l'agricultura, perquè eliminen una gran quantitat de rates i de ratolins, dels quals s'alimenten. Hauríem de ser conscients d'aquest greu problema que fa que aquests bonics animals que són les òlibes, siguin executades d'una manera tan cruel com absurda, per culpa de les supersticions d'algunes persones que encara creuen en contes de bruixes. ♦

Un busqueret empalat en una alambrada per un furtiu. Pareix que el caçador quan va capturar l'ocellet aquest es va morir, i un ocell mort al caçador no li serveix per vendre'l.

32

FORN DE PA
I
PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - a - Tel. 66 06 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

*Sabates
Ca'n Gramet*

Venda de mostres • Parells solts

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74 • LLUCMAJOR

Miquel Cardell i Bartomeu Fiol, poetes en campanya

Sebastià Alzamora

Ja té raó, en Miquel Cardell (sí, el mateix dels *Quaderns de Fum Major* d'aquesta revista) en assenyalar Bartomeu Fiol com un dels grans poetes mallorquines - catalans - contemporanis a reivindicar. No se li ha fet cas, a Bartomeu Fiol, i ja seria ben hora de fer-n'hi, perquè és un poeta excel·lent amb una trajectòria ja ben llarga, definida i, sobretot, plena d'interès. Li ha passat, però, que sempre ha quedat una mica en segon terme, ocult darrere el llustre d'uns germans majors generacionals molt reconeguts des d'un principi -Llompert, Bonet, Riera...-, llustre del qual ell també ha estat sempre mereixedor sense ésser-ne mai del tot dipositari efectiu; o bé ha restat en zones ombrívols del reconeixement crític-públic, davant les esclators successives de certes modes literàries que els poetes catalans -especialment, mallorquins- anaven abraçant amb una passió i un afany d'exclusivitat només equiparables als que manifestaven, alguns anys després, en dejectar i menysprear aquestes mateixes modes (el realisme social en els seixanta i setanta, el neoavantguardisme en els setanta i vuitanta, el neonoucentisme i la virgueria més o menys barroquitzant i modernista en els vuitanta i noranta). Modes amb les quals no combregava Bartomeu Fiol, almenys no de forma directa ni "ortodoxa", per concentrar-se i reconcentrar-se en la poesia que li interessava, de filiació clarament anglo-germànica, i no tant dispano-catalano-llatina. Fiol s'ha comportat sempre, doncs, com un cas apart, com una individualitat artística sorgida en un país normal, i això, en un país que mai no ha estat normal com Mallorca -com Catalunya-, és jugar fort: és arriscar-se a ser malinterpretat, a ser malentès, a ser vist no com a individu sinó com a anomalia, així com efectivament li ha succeït a Bartomeu Fiol.

Tal vegada, doncs, hagi més que arribat el moment d'aclarir la confusió sobre Fiol, de reivindicar-lo. En Miquel Cardell, dèiem, està per aquesta feina, i ho diu i ho demostra sempre que tot treu a rotlle el nom, la presència i la poesia de Fiol en xerrades, en articles, en dedicatòries, en referències textuales... i en actes públics, si s'escau. Aquest va ser el cas de l'última -de moment- activitat dins la -sana- campanya "Cardell pro Fiol": un acte públic en què Miquel Cardell va llegir poemes propis al saló d'actes del Centre Cultural de "Sa Nostra", a Ciutat, i Bartomeu Fiol en féu la presentació prèvia. Això era dil·luns passat -de quan escriu-, dia 27 de febrer.

Bartomeu Fiol va llegir un text en què parlava de la poesia de Miquel Cardell en particular i de la poesia en general, tot apuntant algunes idees que serviren per il·luminar el perquè d'aquesta *diferència* que dèiem que caracteritza la producció poètica fioliana: una contundent afirmació de l'existència d'una certa *poètica dels temps obscurs*...

Pel seu costat, Miquel Cardell va llegir, amb la seva particular dicció aspra i sobtada, una vintena -aproximadament- de poemes pertanyents als seus dos últims llibres,

de moments inèdits (*Sota la volta de ferro* i *Les terrasses d'Avalon*, títol provisional). I això és important, perquè aquests nous poemes, aquests poemes encara no donats a la impremta són, pel meu gust, els millors de Miquel Cardell. Per altra banda, és en aquests poemes on queda més clarament palès el reconegut -reconegut pel mateix autor llucmajorer- mestratge exercit sobre Miquel Cardell per Bartomeu Fiol i altres poetes "durs" de la nostra lírica (Damià Huguet, Miquel Bauçà, Blai Bonet): eixutesa en la sonoritat del vers, jocs mètriques entre art menor i major, combinació del registre lèxic *literari* amb el *popular*, un característic irònic i juganer sentit de l'humor i de la tendresa... Després d'un llarg i profitós itinerari, en els anys d'aprenentatge, per carreteres amb fressa d'avantguardes (*Elegia de grumers, Magazines, Instamatic*) i per drecceres de sàtira sentimental (*Tebeo*) Miquel Cardell s'adona que ha acumulat una bona quantitat d'informació sobre els mecanismes de la literatura i de la vida (*Material de calendari*) i assumeix que ha arribat l'hora de confessar obertament ascendències i devocions (Fiol i Huguet al capdavant). I tot això, ho posa al servei d'una meditació entorn de la literatura i entorn de l'individu en relació a si mateix i al seu entorn: una meditació que tant pot vehicular-se a partir d'un joc de discurs entre sornegueria i tensió dramàtica (*Sota la volta de ferro*) com de la recreació d'un mite artúric referent a la possibilitat de trobar un sentit al present i al futur (*Les terrasses d'Avalon*): el retorn de l'heroi des d'una terra inconeguda, l'acompliment dels somnis...

Cap a la consolidació del poeta Miquel Cardell i cap a la reivindicació del lloc que per dret i per feina feta li pertoca al poeta Bartomeu Fiol: poetes en -sana- campanya a favor de la poesia i de la diferència, de la individualitat. Una campanya, a més, bella per infreqüent: no s'estila gaire (per vanitats?) que dos poetes es reconeguin públicament interès mutu, sense cap més motiu que unes certes afinitats estètiques i un passar gust de la companyia de l'altre. Enhorabona. ♦

33

Boutique

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

Llucmajorers davant el Tribunal del Sant Ofici

Bartomeu Prohens Perelló

2. Les "proposicions": heretgia i blasfèmia.

Tres heretges llucmajorers

És força habitual relacionar la història del Sant Ofici amb alguns temes tòpics. Pel que fa a Mallorca la persecució dels judaïtzants, i l'origen del xuetisme, són els primers temes que vénen a la ment. També és coherent recordar la fòbia que tenia la Inquisició contra la bruixeria. No obstant això, la veritat és que el fenomen del judaisme dels conversos mallorquins adquirí rellevància només a finals del segle XVII. La "bruixeria" fou un fet poc freqüent, i en realitat s'hauria de parlar de fetillers i supersticions. El cas de Miquel Mayol no fou per tant característic d'aquell moment. Si fos possible parlar amb els mallorquins de finals del segle XVI sobre la Inquisició ben aviat pensarien en la repressió dels moriscs, així com en els problemes quotidians que es derivaven de viure en un ambient de traïció. En efecte, el Tribunal feia sentir la seva força en l'àmbit de les heretgies més elementals, com podien ésser les desviacions teològiques, el pensament espontani del poble que no coneixia bé la doctrina catòlica.

Els errors que amb més freqüència foren perseguits pel Sant Ofici eren classificats com a "proposicions", és a dir, afirmacions que anaven contra la doctrina de l'Església catòlica. En aquest sentit no s'ha d'oblidar que el Tribunal s'encarregava sobretot de la persecució de l'heretgia, i aquesta es manifesta més en el pensament que no en les pràctiques. De fet si bé es castigaven aquelles accions sospitoses de desviacionisme religiós, com per exemple el conjunt de costums que caracteritzaven la comunitat morisca, en principi allò que preocupava era la paraula. Els penitencials per delictes que proposicions constitueixen el 42'92 % (Pérez Ll. Muntaner Ll i Colom M., 1986, p. XXX) del total dels que foren processats en el període de 1579-

1606. Aquest col·lectiu d'heretges era format per persones d'escassa formació religiosa, i les opinions castigades semblen avui gairebé inofensives. La blasfèmia era inclosa en aquesta categoria pel fet de ser un delictes social. La mala paraula afectada pel fet d'escandalitzar, i l'escàndol ja afectava la salut religiosa del poble.

Quatre llucmajorers foren empresonats per aquesta persecució de la mala paraula o paraula escandalosa. Potser el cas més interessant és el de Joana Giberta, una dona que residia a la Casa de la Pietat de Ciutat. Els altres tres casos, que succeïren els anys 1583-84, ajudaran a centrar el tema. En primer lloc Nadal Noguera, un pagès de 67 anys, que manifestà una opinió molt sospitosa que duïa a pensar que participava de la iconoclàstia d'algunes confessions protestants. Fou condemnat a una multa de quaranta ducats "por haver dicho hablando de sanctos y imágenes que no eran cosa alguna que no había sino un solo Dios" (p. 63), (1) No era aquesta proposició desconeguda pel Tribunal de Mallorca, i varen ésser tres circumstàncies atenuants les que feren que el càstig no fos més sever: per una part la seva edat, per altra, que no havia sortit mai de Mallorca, i, finalment, que era molt ignorant. L'edat i la ignorància no eren en principi fets atenuants, però si Nadal hagués viatjat, tot hauria estat més greu. En aquest cas, la sospita s'hauria adreçat cap a les heretgies dominants en els llocs que havia visitat. En efecte, un viatge a França podria indicar un contagi calvinista, mentre una estada a Algèria faria sospitar que el pagès havia admès alguns dels principis de l'Islam.

Un cas típic de blasfèmia és el de Gabriel Pellizer, de quaranta anys. Gabriel, d'ofici "revendedor de fruta" (p. 64), havia contestat unes manifestacions religioses amb la frase "válame a mí Nuestra Señora del carajo" (p. 64), i això sonà a heretgia. El càstig fou més dur, misa major amb "mordassa" i abjuració de levi, és a dir, abjuració amb lleugera sos-

pita d'heretgia. La mordassa, segons Leonard Muntaner era un instrument que "posat a la boca subjectant els llavis o la llengua, serveix per impedir de mossegar o poder parlar". (Muntaner Ll., 1984), p. LXII) no deixar parlar simbolitzava el càstig que s'aplicava als heretges de la paraula. Un altre llucmajorer blasfem, Pedro Garcia, de 22 anys, deia que "tener parte carnal con mugeres del partido no era peccado, y reprehendiéndole de ello diciéndole que era gran peccado él dixo: tanta gente va y será peccado". (p. 143) La multa va ésser només de vint ducats perquè la proposició no afectava res que fos essencial al catolicisme. Per altra part era una opinió molt arrelada entre la gent. Ell es disculpà amb l'afirmació que "lo había dicho bestialmente pensando que así lo tenía la iglesia". (p. 143) Aquesta explicació podia ésser acceptada. La ignorància era sempre un bon motiu de disculpa si es podia demostrar. La doble moral d'aquella època consistia justament en això, condemnar la teoria i no perseguir la pràctica de la prostitució, que per cert és l'origen de l'estrany cas d'"ateisme satànic" que afectà algunes de les dones de la Casa de la Pietat de Ciutat de Mallorca.

Una dona de mala vida

Ja des de 1565 tenim documentada l'existència d'una casa a Ciutat de Mallorca per aquelles dones que volien arrepentir-se de la mala vida que havien tengut. Aquell any aquella institució benèfica estava situada en el barri de la Catatrava, parròquia de Santa Eulàlia. Tres anys després les "arrepentides" anaven a viure a la parròquia de Sant Nicolau. No va ésser però fins a 1592 que es decidí donar-los un lloc adequat, que fou la Casa de la Pietat. Alvar Campaner recolleix aquesta informació: "considerando los Jurados y otras personas notable de la ciudad, lo conveniente que era la fundación de una casa de recogimiento de mujeres pecadoras, que voluntariamente quisieran entrar en ella y permanecer en el servicio de Dios..." (Campaner

A., 1984, 279-1) Aquesta casa de la Pietat fou fundada pel pare Rafel Serra, amb l'objectiu que "les dones pecadores convertides estiguessen recullides y servissen a Déu..." (Caimari A., 1921, p. 57) El mateix any de 1592 es començaren a escriure les ordenacions de la casa, i l'inspirador era Rafel Serra. Un document reproduït per A. Caimari ens explica les intencions del fundador, que volia la institució "sempre uberta per a les dones errades, desonestes, cortesianes, cantoneres y publiques peccadores specialment coxes, cegues y atolides, y no era per a las molt discretas, y benciades donselles; ni per a les magnànimes varonils y recollides viudes; ni per a les molt castes virtuoses i lealíssimes casades..." (Caimari A., 1921, p. 60)

Si bé la intenció era, per descomptat, bona, sembla que uns anys més tard es produí un contagi de rebel·lió dins la Pietat. Això succeí els anys 1797-98, i foren dotze les dones processades pel Tribunal. La primera relació de causes de fe dedicada al grup defineix la casa, "donde acostumbran entrar mugeres que no viven casta y honestament, así casadas como solteras, donde suelen estar tiempo limitado" (p. 188) Gairebé tots els processos d'aquelles dones repeteixen les mateixes acusacions, excepte potser el d'Esperança de Rojas, que havia desenvolupat teories i pràctiques més herètiques. En el cas de la llucmajorera Joana Giberta, de 22 anys, ens trobam amb un conjunt de declaracions que concorden amb les de les seves companyes d'infortuni. Aquelles "arrepentides" desesperaven de llur situació, i havien caigut a un ateisme estrany. Negaven l'existència de déu, i la immortalitat de l'ànima, però al mateix

temps afirmaven que el poder de Déu no havia manifestat el podrien aconseguir del dimoni. Segons Francina Mora, "no había Dios sino un nacer y morir porque no era posible que si hubiese Dios las dexase padecer tanto como padescían, y que no tenía esperanza que Dios la ayudase sino el diablo y que los demonios no eran tan malos como los pintaban..." (p. 188) Una altra processada, Catarina Lebrés, deia que la casa de la Pietat "no era casa de devoción sino de demonios" (p. 197), i fins i tot tenia una fórmula invocatòria molt reveladora: "demonios, apoderaos de mi alma, agora es tiempo que me ayudéis pues tenéis el poder, pues yo os la tengo dada no la tomaréis pues Dios no me ayuda ni puede" (p. 188) El cas de Joana Giberta ajudarà a entendre millor el context d'aquelles creences (o ateisme per desengany). El càstig d'aquella dona fou dur. Desterrament de Mallorca durant cinc anys, abjuració de levi i "mordaça", que es posava als que deien blasfèmies. Però, què havia dit exactament?

1. Com les altres, deia que Déu no existia, ja que no les ajudava. Per altra part indicava que les oracions que altres germanes feien no eren dedicades a Déu sinó al dimoni. El general totes les dones empresonades estaven d'acord en aquest punt. La ineficàcia de les oracions, la inutilitat de demanar a Déu, tot allò les impulsava a cercar altres solucions. També digué a una dona que resava que "quanto más haría menos tendría" (p. 192). L'oració no era útil, i per tant podia ésser que l'enemic de l'Església fos l'autèntic Déu, i que per tant "los demonios no eran tan malos como los pintaban" (p. 191) Aquestes afirmacions són, és evi-

dent, paradoxals, però la lògica no preocupa als desesperats. Una vegada que estava molt enfadada declarà que "el diablo tenía poder más que Dios" (p. 192)

2. Com a conseqüència del rebuig al catolicisme Joana no creia en la comunió. Aquesta incredulitat era explícita i molt coneguda a la Pietat ja que sortia de missa en el moment de la consagració i llavors deia que "aquello que alçava el sacerdote no era más que un pedazo de masa, que la sacristana lo hacia de farina, y no quería tomar paz..." (p. 191) Totes les pràctiques i oracions catòliques eren segons Joana tan vàlides com les dels musulmans.

(1) Totes les notes referents a les causes de fe són del llibre "El Tribunal de la Inquisición en Mallorca", amb transcripció, estudi preliminar i notes de Llorenç Pérez, Lleonard Muntaner i Mateu Colom. Veure bibliografia.

BIBLIORAFIA.

- Caimari Andreu, (1921), El Rt. P. Fr. Rafel Serra, observant de Mallorca, (1536-1620), Palma, Felipe Guasp.
- Campanar Àlvar, (1984), Crònica Mayoricense, Palma de Mallorca, Ajuntament de Palma.
- Muntaner Lleonard, (1984), Sobre "La fe triunfante..." i els seus vertaders promotors", a Garau Francisco, La fe triunfante, 1984, Palma, Miquel Font editor.
- Pérez Llorenç, Muntaner Lleonard i Colom Mateu, (1986), "El tribunal de la Inquisición en Mallorca. Relación de causas de fe (1578-1806), Palma de Mallorca, Miquel Fon Editor. ♦

**PERRUQUERIA
PUIGSERVER**

HORARI: De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19

Dissabtes
de 8 a 17

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 66 11 12 - 64 05 14

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

**ZANOQUERA
GARCÍAS**

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

El judici del carnaval

Dramatis Personae:

Jutge

En Pitarra, el Fiscal

Defensor

Secretari

Un frare

Algutzir

Botxí

Carnaval

JUTGE

-Ordre a la Sala!. Que avui de gala anam vestits, atepèits, per fer judici a la seveic' que va cometre en escometre nostra moral el Carnaval.

Parla fiscal que avui te cal obrir la vista que tene prevista que serà llarga i molt amarga.

La ciutat clama perquè reclama justícia cega. Veig que va cega tota la gent, amb gran lament d'indignació pel deshonor dels darrers dies. Amb greus orgies de satanisme que a l'abisme els desfressats emmarcarats porta i comporta. Car, porta a porta, ens han ofès i han comès crims sense nom. I ara tothom, molt responsable, vol que un culpable sentenciem.

Procedirem així com cal i el Carnaval duim a la barra. I, jo, Pitarra, si fos de vós, ben seriós, l'orba dextral, fent de fiscal esmolària i procediria i començaria la lletania acusadora sense demora.

Pots començar.

FISCAL:

-Sí, senyoria. Començaria si tenc la vènia.

JUTGE:

-Tenia la vènia.

FISCAL:

Doncs, amb la vènia...

JUTGE:

-Això, amb la vènia.

FISCAL:

-... del Tribunal avui ens cal que la foguera de la carrera tan criminal que el Carnaval ha duit, en faci cendra i que en passi fent el record del desconhort que, amb desvergonya, aquesta ronya dugué a la Vila.

Molt prim no fila la nostra dreta gent la punyeta dels bons costums que, sense fums d'homes tan savis, els nostres avis feien valer. I ara el poder que ens representa veig que ens presenta com a normal un carnaval per la Quaresma. I amb molta d'esma ens organitza, per fer la guitza als cristians, balls de gegants i desfres-

sats. I endiumenjats com Jezabel, clamen al Cel en passejar-se per ufanarse d'aquesta fira que és una pira de vanitat i de pecat.

I amb imprudència, la penitència hem d'ignorar i el dejunar hem oblidat perquè hem tancat la sagristia.

L'Autonomia amb molta festa i una feresta, procaç, comparsa, fent-ne una farsa, celebraran. I ens negaran amb traïdoria l'autonomia que més ens cal.

JUTGE:

-Quina, Fiscal?

FISCAL:

-Sí, senyoria. L'autonomia de Portugal.

JUTGE:

-Valga'm déu val! Sou subversiu!

FISCAL:

-És que m'escriu -i no m'ho cobra- qualcú de l'Obra els manifestes.

JUTGE:

-Que ho són, de llests.

FISCAL:

-Jo no hi faig sang i em surt de franc tot el discurs. "Visquen els Furs" si és necessari, "visca el Rosari i Cristo Rei".

JUTGE:

-Sou lloro vell... Au, procediu.

FISCAL:

-I què me'n diu sa senyoria d'aqueseta orgia? De les festetes de cent pessetes que hem de pagar amb remugar de dents estretes? No són punyetes! Perquè la crisi malalts de tisi ens ha deixats, ben escurats els butxacons i els pulmons com una pansa.

Ansa per sana els dos partits ben repartits, han carregat. I m'han deixat aquesta estrofa per pellerofa de llangonissa buida, estantíssima. I la cartilla com la cotilla de Sant Climent: inexistent!

JUTGE:

-Prou de morfemes! Anau als temes que nos ocupen perquè preocupen aquesta gent.

FISCAL:

-L'Ajuntament, sa senyoria sap que porfia per tot arreu. Sap quina creu! Ningú li fia, car no es confia en qui no paga. No se n'amaga ningú, d'això. I jo tenc por que, en endeutar-se tant i ofegar-se amb tants de crèdits, els nostres rèdits s'haurà de beure.

I això ho pot veure fins una cega, que quan s'anega un gran vaixell hi fan la pell també ells que neden si a prop es queden del trebolí que, en engolir el transatlàntic, forma l'Atlàntic.

No val badar, que ensopegar una carrossa fa més destrossa com més grossa és. I, després, és quan el mecànic et diu, tirànic: "són mil nou-centes l'hora i tres-centes mil de les peces. Ja ho veus, les presses: ara a pagar, per no frenar!".

JUTGE:

-Jo crec, Fiscal, que tant de mal no hi deu haver. No hem de ser tan pessimistes. Que té previstes el presupost, cost el que cost, bones entrades. No són debades els beneficis que, amb bons oficis, pot obtenir, en dirigir la inversió, un regidor.

FISCAL:

Saps quins collons! Les inversions cap on han fuit? Ja se n'han duit amb camions els avions simuladors de vols. Que els tords ja volen baixos! Buits els calaixos d'aquells britànics folls i titànics.

¿I no vos fot aquest POOT amb que ara us fot bé la COPOT?

Ja ho veis, senyor procurador d'aquesta vila que avui s'enfila per

les parets i els ganivets veig que comença a esmolrar, tensa, just de sentir-me. Doncs bé, afirma més d'un turista que sense vista no hi ha plaer.

DEFENSOR:

-Pues, què hem de fer?

FISCAL:

-Quan no li toca no li pertoca, misser, no garli!

Vaig demanar-li en alemany de torsimany a un senyor que és profes-

sor devers Frankfurt i, amb quin en-surt, digué, amb encert:

-"Serà un desert tota Mallorca, la terra eixorca d'amics i béns i d'opulents visitadors -toquen el dos-. Que, d'avions, devers son Oms no en veureu pus... i adéu cus-cús!"

I a s'Estanyol la gent no vol sebre res pus de l'inconclús port esportiu. Perquè un xibiu temen que s'alci (i que ho encalci qui ho vulgui sebre, perquè a rebre hi som a temps encara -i dents no en queden gaire per aquest caire del meu barram-). I patapim i patapam! No mirem prim amb el ventim de l'escarment aquesta gent. I, si algú gosa de fer-los nosa o protestar l'han de multar sense manies.

JUTGE:

-I què faries en aquest cas?

FISCAL:

-El que tu fas: aguantar metxa dins de l'escletxa.

JUTGE:

-Ets una fletxa.

FISCAL:

-Som una fletxa, modèstia a part.

JUTGE:

-I a l'altra part del nostre terme, què hi duis a terme?

FISCAL:

37

TALLERS CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI OFICIAL

FIAT

Lo último de Fiat ya es aquí. Con más pasión, más amor por el detalle. Fiat presenta el Fiat Punto. Más seguridad, cada centímetro del Fiat Punto ha sido concebido para proteger la vida a bordo. Más temperamento, un auténtico símbolo de fuerza y energía, con una estabilidad y una manejabilidad

superiores a todo lo conocido hasta ahora en su segmento. Más respeto por el medio ambiente, lo que significa la reutilización total de los materiales que lo componen, excluyendo en su producción todo tipo de productos perjudiciales para la naturaleza. Seis velocidades, el Fiat Punto 55

"6 Speed" transforma todos los esquemas convencionales de conducción. Sensaciones más energéticas y brillantes con consumos reducidos. El Fiat Punto presenta 19 versiones en 3 ó 5 puertas. Con el Punto, Fiat presenta la nueva Fiat.

FIAT PUNTO. LA RESPUESTA. FIAT

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)

A l'Arenal? Valga'm Déu val! amb tant de trull que hi fan -no vull dir-ne altra cosa- crec que no hi gosa dormir ningú. I en dejú se'n va el turista -res de taxista per no gastar- a passejar per Can Pastilla. I així perilla tot el turisme, si el proïsme, de maltractat, se'n va escapat. "Anxa és Castilla!" que fets papilla ens ha deixats.

JUTGE:

-I els convidats?

FISCAL:

"Hostes vengueren..." No desesperen, que, per més fer -no em vull refer- van convidar-nos a sopar de vi i panxeta a la caseta que ja no és d'eines. I poques feines l'Ajuntament de tenir esment del cobrament -que el reglament de l'urbanístic i el crematístic preveu- de multes a les estultes i domingueres gents vironeres, que en turbamulta de gent inculca les vostres pletes tot de casetes han envaït.

Crec que he complit, com un profeta, la meua meta. D'aquest fiscal tan... tan formal... amb brillantina... tanta renyina no n'esperàveu. ¿I vos pensàveu que era per riure que em vaig desviure per, sense pacte, escriure l'acta acusadora que anit astora el processat? I condemnat el volem veure. I veure'l beure el calze amarg del garrot llarg i de la pira en què ja expira l'ànima impia d'aquesta arpia: El Carnaval!

Del Tribunal, amb gran prudència, vull la sentència sense conhort: pena de Mort!

JUTGE:

-Gràcies Fiscal, que qui val, val.

La cosa és greu... més, sigues breu, bon defensor.

DEFENSOR:

-Gràcies senyor.

JUTGE:

-Som senyoria.

DEFENSOR:

-Sa senyoria, si em dau la vènia.

JUTGE:

-Teniu la vènia.

DEFENSOR:

-Demana clemència a la prudència del Tribunal, que el Carnaval no té defensa perquè l'ofensa que han fet alguns contra els costums, tot emparant-se en que descansa nostra moral, el Carnaval greument acusa.

I no hi ha excusa que valgui. S'usa, en la confusa situació de la Nació, cercar disculpa. Tothom inculpa la circumstància i, amb gran constància passa el rosari algun diari. No hi ha qui ho pari! És un rosari de detinguts i de disguts. I l'hemicicle sembla un fascicle fulletinesc que omple de vesce tot el Govern.

Com si algun pern hagués saltat, s'ha instal·lat el pessimisme al mecanisme de tot l'Estat.

"Tot ja ha esclatat" diu a diari el del rosari. I el que publica just ratifica, amb mala llet, que s'ha desfet la moral pública de la República amb tant de GAL i Brokerval.

Car si publica l'un, li replica l'altre amb encert. I així, el concert tenim armat i el poble alçat i dividit sense profit.

I hem d'anar vius... hem d'anar vius que, amb tanta brega, en la refrega perdem les misses. Les fregadisses amb gent del poble són una innoble diversió que, amb deshonor, a tots ens mena, i sense esmena, a perdició.

Demana perdó. Demana clemència, seny i prudència.

Verge Maria! sa senyoria, vós teniu l'ànima gran i magnànima i ho

demostrau si perdonau; que el Carnaval ja no fa mal a cap persona. I el Fort, perdona.

JUTGE

-Heu acabat?

-Parla, acusat, pots defensar-te.

Pots defensar-te, parlar, acusat. I ara, que ha estat, que no dius res? Que et fas l'ofès? Pobre imprudent! Posahí esment en ta defensa que no es defensa tothom que vol.

No té consol. ¿Què ets sord, o mut que, sense embut, sense dir piu, capcot, cop-piu, el defensor -que amb gran honor t'ha defensat- has recusat callant així? Parla mesquí que no és manera callar a l'espera de que sé què, mentre la fe perd el jurat contrariat de tanta ofensa. Que, amb ta defensa muda i esquivia, la normativa has malmenat, l'Autoritat desacatat, despreciat la Fiscalia i l'agonia t'has prolongat.

Desgraciat. Parla mesquí! O vols morir? Qui calla atorga! Qui calla atorga! - Au, idò: organitza botxí ara i aquí l'execució d'aquest senyor, perquè l'edict del veredict tenc enllestit. I ja ha patit qui ja ha rebut! -Firma el rebut seyor alutzil. Ferma amb un fil de ferro al reu que ja s'asseu al cadafal on el seu mal viure fineix -Què té pareix, bon secretari?

SECRETARI:

-Que aquest rosari de desventura amb la lectura de la sentència que la prudència d'aquesta sala avui avala s'acabaria. Sí, senyoria. Puc procedir ara a llegir? Si tenc la vènia.

JUTGE:

-Tenia la vènia.

SECRETARI:

... del Tribunal de la Moral i la Quaresma, amb molta d'esma us llegiré, el que heu de fer:

"El Carnaval que tant de mal fa a la Moral, al cadafal l'heu de fermar i heu de pegar foc als tions. I als cremaions ha de morir qui feu patir els bons costums".

FRARE:

I ara, tots junts, per la Quaresma i amb molta d'esma i penediment, fem un moment d'oració. **PREGUEM:** "Senyor...

Poble: Mirau quin ibiscum

FRARE: Dominus Vobiscum

Poble: S'hi ha enfilat un buho

FRARE: De Spiritu Tuo

Poble: Què ho és, de ferest,

FRARE: Ite Missa Est. ♦

Sa penya d'es falcó

-L'Òliba, que és la madona de la plaça, sap que abans de les eleccions de maig tendrem un nou fill il·lustre de Lluemajor i també un nou retrat per col·locar a la sala d'actes.

Es tracta del Sant Per Assentiment per perpetuar l'única paraula que es pot escoltar a les sessions plenàries. Quasi bé tots els punts de l'ordre del dia es liquiden per assentiment, els plenaris s'escabetsen en cinc minuts, i els ciutadans surten amb un dit a l'orella i l'altre en el... sense as-sabentar-se de res.

-Amb la creació del grup mixt, la jugada ha sortit perfecta al senyor batle, però ha suposat una important pèrdua per als ciutadans en no poder escoltar les intervencions de Rabasco.

El portantveu d'ASI s'ha quedat sense veu perquè si Gaspar Oliver concedeix la paraula al grup mixt, l'ex-regidor d'ASI, F. Ferré, ràpidament alça el braç i diu dues paraules consumint el torn. I tots ens quedam sense l'oportunitat d'escoltar les forces oratòries i les filosòfiques disquisicions d'aquell que va ser tinent de batle d'Urbanisme.

-Les eleccions ja són darrera el cantó i es tracta d'ultimar les llistes dels partits, que no és tasca fàcil. ASI ha protagonitzat l'original iniciativa d'insertar un anunci a la premsa on ofereix un lloc al seus candidats.

El partit de Rabasco, o, millor, dit, el mateix Rabasco, deixa el seu segell en enumerar la relació dels que queden exclosos de la selecció, "ABSTENERSE: políticos corruptos, traidores especuladores, mentirosos, chantagistas, pelotas, ladrones, vividores, tránsfugas e intermediarios de partidos políticos". Tota una sèrie de qualificatius que tenen cabuda als discursos que normalment pronuncia el propi Joaquín Rabasco.

La diada Autonòmica va convertir Lluemajor en la capital de Balears. Cultura popular, folklore, cavalls de Menorca, macers, gegants, dimonis, cossiers, cavallets, ompliren els carrers de la ciutat.

La plana major del Govern Balear va ser a la cita! va aprofitar l'avinentsa per entregar medalles i diplomes. El Mussolet esperava rebre també alguna condecoració però ningú no se'n recordà. Els companys de "Sa Penya" no volen que sigui el darrera de la fira però dubten si entregar-li una medalla de la Mare de Déu de Gràcia o un pin del Barça.

-Lluemajorers i visitants han recorregut els stands de la Mostra de Cultura. Naturalment, els llocs d'aquells ajuntaments que oferien els productes tradicionals gastronòmics varen ser qui major aflluència de públic enregistraren fins que pràcticament veieren consumides les existències. Més d'un visitant va acabar calent d'orella, després de repetir moltes vegades de cassalla, palo i d'herbes.

-12 anys d'"Autonomia" i...

- La secretària del nostre Ajuntament llegeix els informes a les sessions plenàries en castellà.
- L'Ajuntament de Lluemajor envia cartes als ciutadans només en castellà.
- Quan tots els països "normals tenen una sola bandera, el nostre n'ha de tenir tres.
- El cap de Protocol prohibeix que, a la missa solemne, el cor Mixt canti "La Balenguera", etc. etc. etc... En tornar en parlarem més. ♦

SPORTS

ca'n salom

*Cordelleria
i espardeyeria*

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Tel. 66 14 84 • (Lluemajor)

CENTRE DE PREPARACIÓ AL PART

Catalina Serra Calafat
(Comare)

**També hi ha servei de
massatges terapèutics**

C/. Rigo, 73 - Tel. 66 24 90

Esports

Opinió

Joan Quintana

Més que un club

Ara em vénen a la memòria alguns versos que parlen que un quan tengui cinquanta anys no vol ser com son pare, cansat i sense fe, amb un treball que l'embruteix, futbol cada diumenge, i altres coses que fan vil l'anomenat "home del

carrer". Són versos del poeta Joan Oliver, bastant antics, quan el tabac valia vuit pessetes i no obstant això, encara aplicables.

El tuti al bar, la televisió que mata el diàleg familiar, la dona esdevinguda mula de càrrega entre la plaça, la casa i la neteja. Són antics versos, dels antics temps, quan el futbol servia a l'anomenat "règim anterior" per aplicar a també l'antiga fórmula de l'entrenament de masses o quan escriure o cantar en català era una forma de rebel·lió.

Ha recordat aquests versos arran d'una pregunta que un periodista va formular a R. Mendoza, quan va ser reelegit, recentment president del Real Madrid. La pregunta era: "Pot dir-se que el Real Madrid és més que un club?"

Vaig quedar-me amb aquesta frase, tot i que ja la conceixia, "més que no un club". Aquesta fórmula més o menys aquells temps. La resposta de Mendoza també tenia true. Venia a dir que la gent està ban desencisada de la política que aboca les il·lusions al futbol. I deu tenir, opinió, alguna raó, perquè des d'aquells temps heroics mai no es va parlar tant de futbol en aquell vell país com ara mateix. No hem avançat gens? O hem avançat tant, que la democràcia se'ns ha tornat rutirània? Deu ser això...

Quan la majoria de governants estan en entredit, o a la presó, la gent s'allibera amb el futbol. El Barcelona és més que no un club i el Real Madrid, també. Ara només em deman si els nostres polítics i governants són més que això... Alguna cosa més que no un club. ♦

C.D. Espanya 1ª Preferent

Una bona segona volta

Joaquín

Foto: Quintana

Ja som de ple a la segona volta i de moment el CD Espanya porta una bona trajectòria. És a dir, en el moment d'escriure aquest comentari (3-III-95) només ha perdut un partit, el que el va enfrontar al Gènova.

De moment, només us podem contar quatre partits estant a les portes de l'Espanya-Santanyí, que, en cas que els homes de J. Llompart el guanyassin, i en vista de la situació de la classificació, passarien a ocupar el que reafirmaria el nostre titular.

Espanya, 1 - Independent, 0

Espanya: Amengual (2), Ginard (3), Corbalán (1), Cosme (2), Vicens (2), Ferretjans (3), J. Clar (2), Magaña (2), Romero (2), Marín (2) i Almansa (-)

Canvis: Felipe (2) per Corbalán i Moreno (2) per Almansa.

Gols: 1-0, m. 41, Magaña.

Comentari: Petit però just triomf del quadre local. El gol del triomf va ser aconseguit per M. Magaña que, a més va tenir al minut quaranta una altra oportunitat de marcar però finalment, el seu dispar va ser tornar pel travesser. La nota negativa de l'encontre va ser la lesió d'Almansa, el qual hagué d'abandonar el terreny de joc al minut 25, amb un esquinç de turmell.

Gènova, 5 - Espanya, 3

Espanya: Amengual (0), Ginard (0), Corbalán (0), Cosme (0), Vicens (2), Ferretjans (0), J. Clar (1), Magaña (2), Romero (0), Moreno (2) i Marín (1).

Canvis: Rubén (1) per Romero, i Bonet (1) per Ferretjans.

Gols: 0-1, m. 20, Marín; 0-2, m. 28, Moreno; 1-2, m. 37, X. Ferrer; 2-2, m. 51, Tolay; 3-2, m. 52, X. Ferrer; 3-3, m. 67, Rubén; 4-1, m. 86, X. Ferrer i 5-3, m. 88, Borja.

Comentari: Els errors del rival més que no els encerts de l'equip local, varen propiciar una merescuda victòria del C.D. Gènova davant l'Espanya de Lluçmajor. El quadre visitant va mostrar-se horrorós en la defensa i va facilitar la tasea dels homes de Clemente en un encontre gris per als de Llompart, amb algunes circumstàncies que més val oblidar i que no fan cap favor de determinats jugadors.

Espanya, 3 - Petra, 1

Espanya: Salvà (2), Ginard (2), Corbalán (2), Cosme (2), Vicens (3), Ferretjans (1), J. Clar (1), Magaña (2), Romero (2), Moreno (1) i Marín (1).

Canvis: Tonete (2) per Ferretjans, Bonet (2) per Romero i

Infantils CD Espanya

Entrevista a Joan J. Riutort, entrenador

C. Font
Foto: C.F.

-Quines mancances trobes a l'equip?

-Pens que aquest conjunt està bastant ben compensat pel que fa a les línies. És obvi, no obstant, que pot millorar. Crec que la porteria es troba molt ben coberta per Jaume, Rafel i Joan, i amb el temps segur que encara millorarà més. La defensa és, possiblement, la part on hi ha més mancances. Tenim defenses amb molta força i esperit de lluita però han de millorar molt la part tècnica i de control de la pilota. La part del centre del camp la tenim més compensada, tenim gent que juga molt bé, però s'hauria de millorar l'aspecte físic i el defensiu. Segurament la davantera és el millor de l'equip, hi ha molta qualitat, però ha de millorar en moviments ofensius i fer més pressió a l'equip contrari.

-Sembla que als diferents equips

de l'entitat CD Espanya hi ha problemes interns. Tenim entès que això no passa als Infantils. És veritat? Per què?

-Bé, crec que aquests problemes no els tenim i això és gràcies a tots, els delegats, famílies, jugadors i entrenadors. Però bé, qui té més culpa en aquesta bona situació crec que és Toni Cladera, que sap portar molt bé el seu treball de delegat i es troba ben acompanyat pel delegat Ramon Canyelles.

-Per acabar, què valors més en un jugador d'aquesta edat?

-La disciplina d'un jugador i el seu comportament, així com la manera de tractar amb els companys. Per mi, això és molt important però després s'han de valorar també les condicions que aquest jugador té, tant físiques com tècniques, perquè també són prou importants. ♦

42

-Quin balanç pots fer d'aquesta temporada 1994-95?

-La temporada, la realitzen bastant bé. Hem de pensar que el conjunt és format per 20 jugadors dels quals 13 són de primer any en aquesta categoria. Normalment, a l'equip titular sempre trobam 5 o 6 jugadors de primer any i això resta força i experiència al conjunt, cosa que a d'altres equips no passa (és el cas del Barrac o de ca'n Picafort). Si pensam que som un equip bastant jove i petit, crec que podem estar prou satisfets, perquè els al.lots fan una bona campanya.

Atletisme

Medalla de plata per a A. Manresa

J.Q.

Agustina Manresa ha aconseguit la medalla de plata en salt d'alçada als Campionats d'Espanya Junior, de pista coberta, celebrats aquesta cap de setmana (4 i 5 de març) al palau Sant Jordi de Barcelona. L'atleta llucmajorera, que pertany al C.A. Inca va superar l'alçada de 1'71 m. la qual cosa significa un nou rècord absolut.

Aquest suposa una excel·lent marca, sobretot per ser el primer any junior d'Agustina. El salt de 1'71 la situa entre les millors marques d'Espanya. ♦

Antònia Maria Prats Garcia
Associada n. 564

P
PRATS - GARCIA

ASOCIACION EUROPEA
DE
PROMOTORES INMOBILIARIOS

Plaça Espanya, 59 - 1r - esq. • Tel. 12 07 24
Fax. 12 06 74 (Llucmajor)

Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

Indurain a Lluçmajor

Miguel Indurain (segon per la dreta) amb alguns companys de Banesto i un grup d'aficionats locals.

Joan Quintana "Junior"
Foto: M. Clar.

Amb motiu de la IV Challenge Volta a Mallorca, celebrada del 5 al 9 de febrer, va tenir a la nostra illa l'èlit del ciclisme mundial i entre ells, un dels millors ciclistes de tots els temps, el campioníssim, Miquel Indurain. El corredor navarrès no va prendre la sortida a la segona etapa que tenia com a sortida Lluçmajor, però sí que el vàrem poder veure pels nostres carrers, i més concretament a la plaça d'Espanya, com aquesta fotografia mostra, amb alguns companys d'equip i alguns aficionats locals. També va aprofitar l'ocasió per degustar les nostres ensaimades.

Indurain i l'equip seu, Banesto, com és habitual, va aprofitar el bon temps per començar a rodar i començar una temporada el major objectiu de la qual és el Tour de França, que, en cas de guanyar-lo, seria el cinquè consecutiu.

M. Indurain compta ja, entre d'altres, i des de la professionalitat de 1985, amb quatre triomfs consecutius de la ronda francesa, concretament als anys 1991-92-93 i 94, fou primer al Giro d'Itàlia el 1992 i 93, subcampió

a la volta a Espanya el 1991, segon classificat al campionat del Món de Fons en carretera el 1993 i rècordman de l'hora, fins que fa pocs mesos T. Romynguer li arravatàs aquest privilegi. ♦

EURO - IDIOMAS

Lluçmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Lluçmajor • Tel. 66 11 33

Atletisme

Catalina Oliver, Campiona d'Espanya Agustina Manresa, Récord Autonòmic

J.Q.

L'atletisme llucmajorer torna a estar d'enhorabona.

El passat mes, dues atletes llucmajoreres varen pujar al lloc més alt del pòdium. Ens referim a Catalina Oliver Tomàs, la qual es va proclamar campiona d'Espanya, i Agustina Manresa, que va obtenir un nou rè-

cord autonòmic.

Catalina Oliver, campiona d'Espanya Cadet.

La major de les germanes Oliver, va repetir èxits al Campionat d'Espanya de pista coberta. Aquest campionat es va celebrar els dies 18 i 19 de febrer a Saragossa. La cadet lluc-

Catalina Oliver.

majorera va estar a una gran altura quan es va proclamar campiona d'Espanya dels 300 m. llisos amb un temps de 41 segons i 59 dècimes, després d'haver aconseguit de quedar finalista a la semifinal disputada el dia anterior amb un temps de 41.40.

Enhorabona, Catalina Oliver, per la seva excel·lent actuació i enhorabona també a la seva entrenadora, Marian Ibarreche.

Agustina Manresa

Dels campionat de Balears d'Hivern, sense cap dubte la nota significativa va esser aconseguida per l'atleta del C.A. Inca, Agustina Manresa, amb un salt d'1 metre i 69 cm. La major de les germanes Manresa, que entrena sota les ordres de Miquel Bujosa, a més d'aconseguir un nou rècord autonòmic amb el salt d'alçada, es va imposar, igualment, en salt de longitud, amb 5 metres, 24 cm. Enhorabona, doncs, a les dues joves cadets del nostre atletisme. ♦

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

DIA 19 DE MARÇ
ESPECIAL DIA DEL PARE

JOIES D'ESTIL MALLORQUÍ

Granets Polseres mallorquines
Cordoncillos Arracades
Aros etc, etc.

NOVETAT ESPECIAL:
Fotos gravades en plaques d'or

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

Notes Columbòfiles del mes de Febrer

Joan Jaume Sastre

Foto: Ll. Tomàs

Les curses del mes de febrer:

En aquest mes de febrer s'han duit a terme quatre amollades de coloms des d'Eivissa, el temps ha acompanyat i no ha fet falta ajornar la data de la cursa en cap de les vegades. La velocitat amb què han estat cronometrats els coloms en aquestes amollades ha variat segons el temps que ha fet i en general els que han tornat ho han fet en bones condicions.

Les pèrdues de coloms són de l'ordre d'un 40 % en termes generals i resulten molt elevades si es comparen a les pèrdues de fa deu anys. Aquestes pèrdues són resultat de factors, tan diversos com a: el temps, les races de coloms reproductors, l'augment de la rapinya...

el primer dia, el que fa un total de 28 %.

Lloc: ORIHUELA:

Velocitat

Data 09/04/94

Social:

2. Janer i Tomàs amb el colom 511090/93 pardo mascle a 1.613 mxm

2. Janer i Tomàs amb el colom 280821/93 pardo mascle a 1.560 mxm

D'un total de 128 coloms engabiats se n'han enregistrats 58 el primer dia, el que fa un total de 58 %.

Lloc: BENISSA

Velocitat

Data: 17/04/94

Social:

5. Janer i Tomàs amb el colom 50345/93 pardo mascle a 1.279 mxm

D'un total de 138 coloms se n'han enregistrats 26 el que fa el 19 %.

Lloc: ORIHUELA

Velocitat

Data: 23/04/94

2. Janer i Tomàs amb el colom 5503555/93 blau mascle a 1.342 mxm.

3. Janer i Tomàs amb el colom 50387/93 gris mascle a 1.342 mxm

D'un total de 134 coloms se n'han enregistrat 76 el que fa un 57 %.

Lloc: SANTA FE

Fons

Data: 07/05/94

General:

1. Janer i Tomàs amb el colom 50398/93 cendrós mascle a 494 mxm.

D'un total de 59 coloms engabiats se n'han enregistrat 4, el que fa un total del 7 %.

Classificacions:

LLOC	DATA	REGULARITAT	DESIGNATS
Eivissa	04/02/95	1. Joan Barceló 2. Miquel Pallicer 3. Salvador Paniza	1. Joan Barceló 2. Gil Garau 3. Francisco Rosselló
Eivissa	11/02/95	1. Salvador Paniza 2. Janer i Tomàs 3. Germans Ballester	1. Janer i Tomàs 2. Germans Ballester 3. Julià Monserrat
Eivissa	18/02/95	1. Janer i Tomàs 2. Julià Monserrat 3. Francisco Rosselló	1. Janer i Tomàs 2. Germans Ballester 3. Bernat Bonet
Eivissa	25/02/95	1. Salvador Paniza 2. Jeroni Tomàs	1. Salvador Paniza 2. Julià Monserrat

Entrevista a D. Llorenç Tomàs

En Llorenç Tomàs és lluemajorer, d'ofici administratiu i colomista de cor i ànima. Com a colomista actua fent Tandem amb en Juan Janer. El colomer Janer-Tomàs avui té un lloc d'importància dintre de la Colombòfila Balear i és conegut no només a nivell de Comunitat Autònoma si no també a nivell Nacional.

Els resultats obtinguts a nivell social a la darrera temporada colombòfila foren els següents:

EIVISSA 19/03/94 1. Janer Tomàs

Classificació General d'Eivissa:

2. Janer i Tomàs

Lloc: BINIARRES

Velocitat

Data: 19/03/94

Classificació Social:

3. Janer-Tomàs amb el colom 50.308-93 pardo femella a 1.288 mxm

4. Janer-Tomàs amb el colom 50.374-93 pardo mascle a 1.285 mxm.

D'un total de 146 coloms engabiats s'han enregistrat 41

Classificació General "Trofeu Industrias SEMAR S.A.:"

2. Janer i Tomàs amb 325

Designats "Trofeu Frutas el Molino:"

4. Janer i Tomàs 276.

Però l'entrevista que avui li feim és per parlar de les Curses de Colomins que el Grup Mallorca ha duit a terme en aquests darrers mesos i on el colomer Janer-Tomàs ha tingut un bon resultat, fet primer d'Orihuela a nivell d'Illa i segon a nivell inter-insular

-Com calificaries les curses de Colomins:

-Són curses molt mogudes, fan afició i creen ambient. Donen peu a que es parli de coloms i que els participants es motivin en front de la propera temporada que s'acosta. Per tant la classificació que em mereixen és molt positiva.

-Quants de viatgers han emparejat?

-Vaig seleccionar, de dintre el grup de colomins més primerenes, nascuts en els mesos de gener i febrer, deu viatgers que degut al seu desenvolupament físic i a l'estat de la muda reunien les condicions adequades per dur a terme les curses. A aquest grup de deu colomins els vaig amollar a Ciutat, on se'n va perdre un d'ells i l'equip va quedar de nou que són els qui he fet viatjar.

-Quin menjar els has donat?

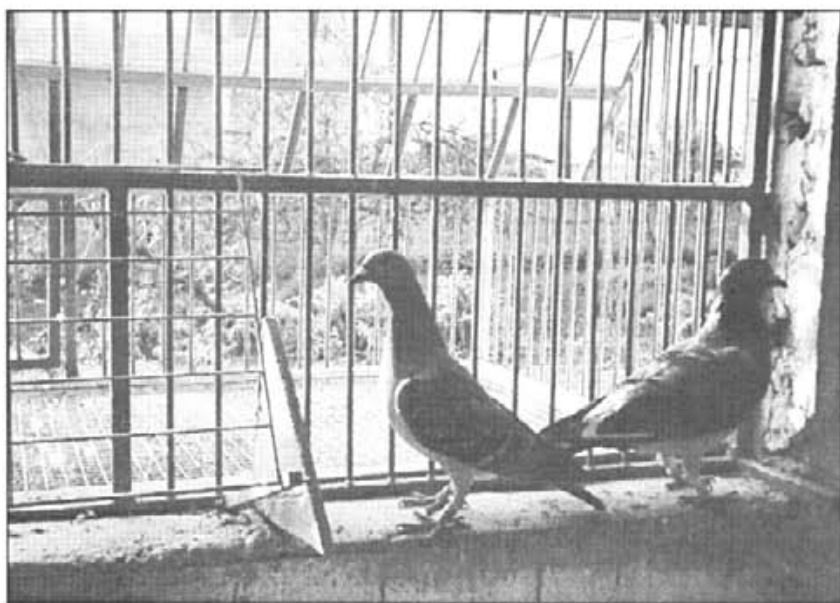
-El mateix que la resta de coloms, en aquest aspecte no han estat gens forçats. Crec, però, que el que s'hauria de fer seria tenir un colomer a part per l'equip on els hi pogues donar un millor menjar que els de repòs que és el menjar que es dona als coloms en aquestes dates.

-Quin entrenament els has donat abans de les curses?

-Aquests deu coloms, a més de volar damunt el colomer amb els altres coloms han fet deu amollades d'entrenament, si bé el lloc més llunyà fou Ciutat. I després varen fer les amollades de Santa Ponça amb la resta d'equips que havien de prendre part a les curses.

-Què ens pots dir de les curses?

-Han estat curses de velocitat, tres Eivisses, un Calpe i un Orihuela. Les amollades d'Eivissa ens han donat lloc a pensar que la majoria d'equips que en aquest any han pres part a les curses no estaven estirats. Arribam en aquesta conclusió per les notícies que tenim de colomòfils eivissenes els quals són qui saben que els coloms voltaven damunt l'illa i no volien embarcar i per la gran quantitat de pèrdues que s'han tingut en aquestes amollades eivissenques a altres clubs. La Cursa de Calpe va ser molt positiva pels llucmajorers, no només pels resultats obtinguts per en Toni Oliver, sino també per les

poques pèrdues que es tengueren, de nou coloms llucmajorers amollats a Eivissa se'n cronometraren sis. La darrenera cursa, des d'Orihuela, va ser catastròfica, de tots els coloms amollats només es varen cronometrar dos viatgers al mateix dia. Aquest resultat tan dolent ve motivat pel dia que feia, jo no esperava que es donés l'ordre d'amollada ja que el dia no ho aconsellava, estava molt tapat i a estones plovia un poc, i no veia el puig. El resultat que el nostre colomer va obtenir en aquesta amollada, de dos coloms engabiats enregistrem un el primer dia, va ser molt bo tenint en compte les circumstàncies.

-Què ens podries dir d'aquest viatger?

-En primer lloc he de dir-te que no és un viatger, sino una viatgera, una femella rodada del 94 amb el nombre 33.872, no és ni massa grossa ni massa petita, ben proporcionada, que pesa com a una ploma i amb un ull viu. Aquesta viatgera ve d'una de les parelles que aquest any passat, el 94, obtingueren un bon resultat, el seu germà de niu, el nombre 33.871 del 94 la vaig dur al derbi de Castellón i va ser viatjada des d'Avignon a França.

-Ens podries afegir alguna cosa més damunt les curses de coloms?

-Crec que en general s'obtingueren millors resultats amb els equips de coloms si es pogués disposar d'unes instal·lacions adequades, és a dir disposar d'un colomer per ells, d'aquesta manera podríem forçar-los en el aspecte físic, sense influir amb la resta de coloms que estan a una època de repòs. Això és el que es fa en els derbis de Barcelona, Castellón i Eivissa.

Amb un colomer independent, es podria donar un menjar més adequat a l'esforç que han de mantenir, en segon lloc es podria fer volar als coloms de l'equip controlant el temps i augmentant aquest de forma progressiva, i tendriem més faciats per fer un nombre major d'amollades d'entrenament perquè serien més bons d'agafar. I tot això sense molestar als altres coloms que estan en època de repòs.

Llorenç, gràcies pel temps que ens has dedicat i esperant que en aquesta temporada tenguis uns bons resultats amb el vostre colomer "Janer-Tomàs"

I per acabar, comunicar-vos que en aquest mes de febrer hem perdut el nostre amic Climent Tomàs. Que Déu el tingui a la seva glòria. ♦

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

*CRÈDIT VIVENDA
AMB
AVANTATGES*

Classificacions del Club Columbòfil

Ara, que està a punt de començar la temporada columbòfila 1994-1995, és bon moment per tenir present les classificacions de la darrera temporada, que per altra part, per raons que no vénen al cas, no es publicaren en el seu moment.

CLASSIFICACIONS REGULARITAT:

LLOC	DATA	REGULARITAT
EIVISSA	12/02/94	1. Gil Garau
EIVISSA	19/02/94	1. Llorenç Tomàs
EIVISSA	26/02/94	1. Llorenç Socias
EIVISSA	05/03/94	1. Salvador Paniza
EIVISSA	14/03/94	1. Bernat Bonet
EIVISSA	19/03/94	1. Janer-Tomàs
EIVISSA	26/02/94	1. Salvador Paniza
EIVISSA	09/04/94	1. Bernat Bonet.

La classificació General d'Eivissa és la següent:

- 1.- Julià Monserrat
2. Janer i Tomàs
3. Joan A. Aguiló

CLASSIFICACIÓ PER EQUIPS

Equip A:

- Llorenç Tomàs
- Joan Janer
- Pedro Tomàs
- Climent Tomàs
- Miquel Mulet
- Salvador Paniza
- Llorenç Socias

Equip C:

- Julià Monserrat
- Bernat Bonet
- Joan Barceló
- Antoni Oliver
- Joan Jaume
- Miquel Munar
- Joaquín Janer

Equip B:

- Gil Garau
- Bartomeu Garau
- Sebastià Ballester
- Jaume Ballester
- Jeroni Tomàs
- Llorenç Tomàs Pons
- Francisco Roig

CURSES DE VELOCITAT

Lloc: CALP

Data: 14/03/94

1. Llorenç Socias amb el colom 24.562.92 blau mascle a 1.281 mxm
2. Julià Monserrat amb el colom 59.917-91 cendrós femella a 1.278 mxm
3. Jeroni Tomàs amb el colom 521.075-93 blanc mascle a 1.274 mxm
4. Antoni Coll amb el colom 25.274-

92 pardo mascle a 1.262 mxm

5. Climent Tomàs amb el colom 298.008-92 cendrós mascle a 1.259 mxm

D'un total de 1152 coloms engabiats s'han enregistrat 90 el primer dia, el que fa un total de 59 %.

Lloc: BINIARRES

Data: 19/03/94

1. Miquel Munar amb el colom 50.491-93 gris mascle a 1.324 mxm
2. Joaquín Janer amb el colom 51.455-93 pardo femella a 1.315 mxm
3. Janer Tomàs amb el colom 50.308.93 pardo femella a 1.288 mxm
4. Janer-Tomàs amb el colom 50.374.93 pardo mascle a 1.285 mxm
5. Miquel Munar amb el colom 512.479-93 ros femella a 1.273 mxm

D'un total de 146 coloms engabiats s'han enregistrats 41 el primer dia, el que fa un total del 28 %.

Lloc: CALP

Data: 26/03/94

Classificació general:

1. Julià Monserrat amb el colom 25.487-92 cendrós femella a 1.073 mxm
2. Miquel Munar amb el colom 50.481-93 blau femella a 1.039 mxm
3. Joan Barceló amb el colom 24.705-92 pardo femella a 1.024 mxm
4. Jeroni Tomàs amb el colom 51.405-93 cendrós mascle a 1.019 mxm
5. Llorenç Socias amb el colom 50.601-93 cendrós femella a 1.014 mxm

D'un total de 158 coloms engabiats s'han enregistrat 47 el primer dia 30 %.

Lloc: ALACANT

General

1. Julià Monserrat amb el colom 51046/93 bronze, mascle a 1.319 mxm
2. Jeroni Tomàs amb el colom 51.089/93 blanc femella a 1.300 mxm
3. Francisco Roig amb el colom 24925/92 mascle a 1.290 mxm
4. Julià Monserrat amb el colom 25515/92 bronze, femella a 1.290 mxm
5. Julià Monserat amb el colom 51036/93 pardo femella a 1.286 mxm

D'un total de 152 coloms engabiats se n'han enregistrats 78 el que fa un total del 51 %.

Lloc: ORIOLA

Velocitat

Data: 09/04/94

General:

1. Bernat Bonet amb el colom 51161/93 pardo mascle a 1.619 mxm
2. Janer i Tomàs amb el colom 51090/93 pardo mascle a 1.613 mxm
3. Janer i Tomàs amb el colom 280821/93 pardo mascle a 1.560 mxm
4. Bernat Bonet amb el colom 60813/91 pardo femella a 1.559 mxm
5. Julià Monserrat amb el colom 25551/92 blau femella a 1549 mxm

D'un total de 128 coloms engabiats se n'han enregistrats 58 el primer dia, el que fa un total del 58 %

Lloc: BENISSA

Velocitat

Data: 17/04/94

General:

1. Joan Jaume amb el colom 60286/91 pardo femella a 1.335 mxm
2. Bernat Bonet amb el colom 25094/92 blau femella a 1.327 mxm
3. Germans Ballester amb el colom 50287/93 bronze, femella a 1.320 mxm

4. Julià Monserrat amb el colom 50915/93 pardo mascle a 1.311 mxm
5. Janer i Tomàs amb el colom 50345/93 pardo mascle a 1.279 mxm

D'un total de 138 coloms se n'han enregistrat 26 el que fa el 19 %

Lloc: ORIOLA

Velocitat

Data: 23/04/94

General:

1. Jeroni Tomàs amb el colom 71044/89 pardo mascle a 1.346 mxm
2. Janer i Tomàs amb el colom 50355/93 blau mascle a 1.342 mxm
3. Janer i Tomàs amb el colom 50287/93 gris mascle a 1.341 mxm
4. Julià Monserrat amb el colom 51048/93 blau femella a 1.335 mxm
5. Joan Aguiló amb el colom 24223/92 cendrós femella a 1.307 mxm

D'un total de 134 coloms se n'han enregistrat 76 el que fa un 57 %.

Lloc: CAP

Velocitat

Data: 30/05/94

1. Julià Monserrat amb el colom 50909/93 bronze mascle a 787 mxm
2. Julià Monserrat amb el colom

51005/93 blau femella a 592 mxm
 3. Joan Jaume amb el colom
 24388/92 blau mascle a 530 mxm
 4. Jeroni Tomàs amb el colom
 51441/93 gris mascle a 456 mxm
 5. Miquel Munar amb el colom
 50431/93 cendrós mascle a 414 mxm

D'un total de 122 se n'han enregistrat 5 el que fa un 4 %

CONCURS DE FONTS

Fons:

Lloc: BAZA

Data: 17/04/94

General:

1. Germans Ballester amb el colom
 50255/93 pardo mascle a 1.413 mxm
 2. Julià Monserrat amb el colom
 25475/92 cendrós femella a 1.409 mxm
 3. Germans Ballester amb el colom
 50257/93 pardo mascle a 1.377 mxm
 4. Llorenç Socias amb el colom
 50546/93 cendrós mascle a 1.372 mxm
 5. Llorenç Tomàs amb el colom
 280531/93 pardo femella a 1.351 mxm
 6. Julià Monserrat amb el colom
 59932/91 bronze femella a 1.329 mxm

D'un total de 68 coloms engabiats se n'han enregistrats 31 la qual cosa fa un total del 46 %

TROFEU PRESIDENT HONORÍFIC

1. Germans Ballester amb el colom
 50255/93 pardo, mascle a 1413 mxm,
 i amb el colom 50257/93 femella a
 1.324 mxm

Lloc: SANTA FE

Fons

Data: 07/05/94

General:

1. Janer i Tomàs amb el colom
 50398/93 cendrós mascle a 494 mxm
 2. Julià Monserrat amb el colom
 25512/92 bronze mascle a 469 mxm
 3. Julià Monserrat amb el colom
 25475/92 cendrós femella a 405 mxm
 4. Joan Barceló amb el colom
 24705/92 parda femella a 395 mxm

D'un total de 59 coloms engabiats se n'han enregistrat 4, la qual cosa a un total del 7 %.

CURSES DE GRAN FONTS

Gran Fons:

Lloc: CAMPILLOS

Gran Fons

Data: 30/04/94

Data: 30/04/94

General:

1. Miquel Munar amb el colom
 24058/92 roig mascle a 476 mxm

Aquest colom és l'únic cronometrat a Llucmajor en aquesta amollada el segon dia (01-05-94)

D'un total de 56 coloms engabiats se n'han enregistrat i això fa un total de 2 %.

ANELLA D'OR: 1.532 quilòmetres
 Miquel Munar amb el colom
 24058/92 roig mascle: Calp, Baza i
 Campillos

ANELLA D'ARGENT: 1.434 quilòmetres.

Julià Monserrat amb el colom
 25512/92 bronze mascle: Calpe/ Baza
 i Santa Fe (la suma de velocitats és de
 2.669 mxm)

LES CLASSIFICACIONS:

Regularitat:

1. Julià Monserrat365
 2. Janer Tomàs326
 3. Jeroni Tomàs256
 4. Miquel Munar255
 5. Joan Jaume254

6. Bernat Bonet248
 7. Llorenç Socias240
 8. Salvador Paniza206
 9. Germans Ballester197
 10. Llorenç Tomàs184
 11. Juan A. Agullo181
 12. Joaquín Janer179
 13. Gil Gatau171
 14. Joan Barceló154
 15. Antoni Oliet145
 16. Miquel Mulet138
 17. Francisco Roig136
 18. Sebastià Mas124
 19. Climent Tomàs116
 20. Antoni Coll84
 21. Pedro Tomàs32
 22. Bartomeu Garau74
 23. Francisco Rosselló43
 24. Col·legi Son Verí—
 25. Jaume Amengual—

Designats

1. Bernat Bonet328
 2. Jeroni Tomàs315
 3. Joan Jaume302
 4. Janer i Tomàs276
 5. Julià Monserrat271

Seguretat

1. Julià Monserrat530
 2. Joan Jaume480
 3. Gil Garau459
 4. Bernat Bonet429
 5. Miquel Munar414

ANTÒNIA ISERN

major

net

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
 POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

Entre noltros

NAIXEMENTS

- Agustí Amengual i Vadell, fill d'Agustí i Antònia, nasqué el 19-12-94
- Maria del Carme Albertí i Servera, fill de Miquel i Esperança nasqué el 19-12-94.
- Isabel Matas i Barceló filla de Jaume i Jerònia nasqué el 24-12-94.
- Inès Ballester i Porcel filla de Joan-Manel i Fidela nasqué el 3-1-95
- Maria Antònia Barceló i Suñer filla d'Andreu i Catalina nasqué el 7-1-95.
- Gabriel Rigo i Navarro, fill de Baltasar i Antònia nasqué el 10-12-94
- Antoni Pérez i Márquez fill d'Antoni i Maria del Carme nasqué el 24-1-95
- Jordi Jiménez Mulet fill de Pere i Maria José nasqué el 23-1-95
- Joan Pascual i Pavon fill de Joan i Carme nasqué el 25-1-95
- Maria Pons i Gamundí, filla de Gabriel i Càndida nasqué el 31-1-95.
- Margalida Salvà Puigserver filla de Joan i Pràxedes nasqué el 29-1-95
- Miriam Pérez i Redondo filla d'Antoni i Maria dels Àngels nasqué el 10-2-95
- Carme Escarrer i Parés filla de Gabriel i Francesca nasqué l'11-2-95
- Marina Cardell i Miralles filla d'Antoni i Maria nasqué l'11-2-95
- Isaac de Azarak Cerdà i Gelabert fill de Jaume-Josep i Francesca nasqué el 7-2-95
- Miquel-Àngel Fuentes i Lagos, fill de Joan i Isabel nasqué el 12-2-95
- Alba Mesquida i Sánchez, filla de Maties i Cristina nasqué el 20-2-95
- Francesca Noguera i Calafat filla d'Antoni i Jerònia nasqué el 22-2-95.
- Maria-Manuela Obrador i Gelabert filla de Bartomeu i Catalina nasqué el 25-2-95.
- Margalida Fullana i Cànaves filla de Pere i Maria-Antònia nasqué el 23-2-95.

MATRIMONIS

- Damià Salvà Garcies i Margalida Servera Catany, es casaren el 5-11-94, a l'esgl. de Sant Bonaventura. (MES DE NOVEMBRE)
- Josep-Jaume Cerdà Pérez i Margalida Grimalt Adrover es casaren el 15-10-94 a l'esgl. de Sant Bonaventura (MES D'OCTUBRE)
- Miquel Villanueva Vázquez i Susana Pérez Gutiérrez es casaren dia 3-12-94 a l'esgl. de Sant Miquel.
- Agustí Lara Piqueras i Blanca Maradova es casaren el 20-12-94 a l'esgl. de Sant Miquel.
- Josep Lluís González Izquierdo i Araceli Santiago Ruiz es casaren el 17-12-94 a l'esgl. de la Lactància.
- Pere Joan Peña Sastre i Francesca Fernández García es casaren el 31-12-94 a l'esgl. de la Lactància.
- Maties Mas i Mas i Margalida Ferrà Rossinyol es casaren el 19-11-94 a l'esgl. de Sant Bonaventura (MES DE NOVEMBRE)
- Gabriel Capó Serra i Maria Dolors Arbona Cañellas es casaren el 29-7-94 a l'esgl. de Ntra. Sra. de Gràcia (MES DE JULIOL)
- Joan Perelló Salvà i Miquela Morales Comellas es casaren el 26-11-94 a l'esgl. de Sant Bonaventura.
- Ramon Campaner Pons i Catalina Pons Ripoll es casaren el 14-1-95 a l'esgl. de Sant Bonaventura.
- Moulay Rachid Alaqui Talib i Galina Ouchakova es casaren el 8-11-94 al Jutjat de Pau.
- Aureli Acebedo Lupiáñez i Morella Susana Vidal Yanez es casaren el 2-1-95 a l'esgl. de Sant Miquel.

- Joan Comas Jensen i Antònia Maria Adrover Barceló es casaren el 15-1-95 a l'esgl. de Sant Bonaventura.
- Joan Maria Martínez Martínez i Ulrike Helene Leasch es casaren el 29-12-94 al Jutjat de Pau.
- Hipòlit Jesús Pérez López i Encarnació Chamito Juzgado es casaren l'11-2-95 a l'esgl. de la Lactància.
- Bartomeu Llompert Monserrat i Margalida Salvà Julià es casaren el 17-9-94 a l'esgl. de Ntra. Sra. de Gràcia (MES DE SETEMBRE)
- Eduard Mastulas i Nicolasa Fernández Lirio es casaren el 30-1-95 al Jutjat de Pau.

DEFUNCIONS

- Miquel Font i Monserrat, morí el 2-1-95 als 86 anys
- Damià Mir i Company morí el 2-1-95 als 89 anys.
- Gregori Carbonell i Puigserver morí el 10-1-95 als 68 anys.
- Antònia Aina Tomàs i Puigserver morí el 13-1-95 als 93 anys.
- Jerònia Ros i Fullana morí el 15-1-95 als 93 anys.
- Gregori Rodríguez López morí el 27-12-94 als 84 anys.
- Nadal Monserrat i Garau morí el 20-1-95 als 84 anys.
- Guillem Adrover i Adrover morí el 27-1-95 als 65 anys.
- Coloma Sastre Pellicer morí el 27-1-95 als 93 anys.
- Charles Olaf Perry morí el 13-1-95 als 81 anys.
- Antònia Monserrat i Monserrat morí el 31-1-95 als 95 anys.
- Carme Leal Mantos morí l'1-2-95 als 87 anys.
- Maria Mercè Mercado i Bustos morí el 2-2-95 als 54 anys.
- Margalida Torres Mas morí el 2-2-95 als 87 anys.
- Damià Enseñat Pons morí el 3-2-95 als 78 anys.
- Francesc Cladera i Crespi morí el 8-2-95 als 81 anys.
- Joana Contestí i Torrens morí el 14-2-95 als 88 anys.
- Joan Sbert i Roig morí el 15-2-95, als 78 anys.
- Francesca Reda i Mut morí el 5-2-95 als 61 anys.
- Lluís Montalvo i Navío, morí l'11-2-95 als 52 anys.
- Rafel Garcias Clar, morí el 17-2-95 als 71 anys.

**TALLERS
MARINA**

AGENT OFICIAL PEUGEOT

EL
CARNAVAL
del
LEON

TE DAMOS MAS QUE NADIE POR TU COCHE

FINES EL 31 DE MARÇ

C/. MARINA, 104 - TEL. 66 05 21
EXPOSICIÓ I VENDA: C/. MARINA S/N.
LLUCMAJOR

Passatemps

9 Pobles del Raiguer (Mallorca)

N	C	L	G	A	N	D	L	E	V	A	S	A
A	I	L	A	L	Q	A	B	U	N	V	C	N
O	G	E	F	D	T	E	N	A	P	M	A	C
E	A	S	L	E	C	M	G	N	T	K	S	T
B	J	N	S	L	I	X	T	A	R	R	A	M
T	R	O	Q	C	A	N	N	B	I	V	E	F
O	L	C	B	F	M	D	C	Y	S	L	I	B
L	Y	P	E	J	C	X	K	A	A	F	R	V
P	J	T	Z	S	B	Q	D	S	R	U	A	R
B	E	Z	E	Z	M	G	S	O	T	H	C	F
L	E	L	C	F	T	I	R	F	R	S	I	A
R	V	T	A	M	N	E	Q	D	S	A	U	H
A	B	R	P	I	L	R	L	U	F	H	L	T
C	P	E	B	U	G	E	R	H	A	D	T	A

Solució del mes passat

-Collblau	-Arner	-Bec Vermell
-Fotja	-Abellerol	-Flamenc
-Rascló	-Griset	-Morato

50

Viajes
Xaloki, s.a
G.A.T. 687

SETMANA SANTA

Sortides des de Palma
avió + Hotel + Trasllats

LISBOA: 13 - 17 d'abril 56.200,-
ORLANDO: 13 - 20 d'abril 143.500,- adults
107.000,- nins
ISRAEL: 12 - 20 d'abril 125.900,-
ROMA: 13 - 17 d'abril 64.900,-
ESLOVÈNIA: 12 - 17 d'abril 87.900,-
VENÈCIA: 66.500,-
GALICIA: 58.900,-
MADRID: 12 - 16 d'abril 46.500,-

I cara també al **SUPERMERCAT PROHENS** de dilluns a divendres de les 17'30 a les 19'30 hores
Tel. 12 01 64 - LLUCMAJOR

C/ Maria Antònia Salvà, 38
Tel. 26 74 50 • Fax. 26 90 00

S'ARENAL

Pes forat d'es moix

-Estam d'enhorabona!

Ja tenim més punts per a la recollida selectiva de deixalles.

L'augment de la conscienciació ciutadana pel que fa a la preservació del medi, cada dia és major i l'Ajuntament hi col·labora posant-hi els mitjans necessaris.

Allò que encara manca són contenidors per a piles o un lloc on poder-les depositar.

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)
Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)
Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

SYP

AL VOSTRE SERVEI

Aquí hi podeu fer la compra de cada dia.

Trobareu a la vostra disposició:

La nostra carnisseria, un bon assortit de fruiteria i també tot allò que necessiteu de xarcuteria i congelats.

APROFITAU LES OFERTES DEL DIA

LA MILLOR BOTIGA DE CADA DIA

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

	 Clio	
JASP	JASP <small>[Joves. Amb Gualternet Propriats]</small>	JASP
 Clio		 Clio
RENAULT	RENAULT	RENAULT

RENAULT
EL PLACER
DE VIVIRLOS

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 i 66 00

AUTO-ELECTRIC
Barcelo
S.L.

Ronda del Ponent, 26 - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

 BOSCH

**PORTABROCAS
SIN LLAVE**

**¡CAMISETA
DE REGALO!
¡PIDELA!**

Taladradora de percusión CSB 550 RE (Cierre Rápido)

Portabrocas de
cierre rápido

Interruptor para taladrar
o atornillar

Diseño ergonómico para
mayor facilidad de uso

Botones de interruptor

Tope de profundidad

Controlador de giro
a derecha e izquierda
Para un atornillado perfecto

Interruptor electrónico
Control automático de
la velocidad de giro
para adaptarse a las
diferentes superficies

 BOSCH

**Rubí Automóviles
Llucmajor, S.L.**

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

COCHE DEL AÑO EN ESPAÑA 1994

La prensa especializada no podía equivocarse

al elegir al SEAT Ibiza Coche del Año en España 1994(*). Un automóvil fruto de la tecnología alemana más vanguardista. Construido en la fábrica más moderna de Europa: Martorell. Un nuevo concepto automovilista que recupera el placer y la alegría de conducir. Con seguridad y excelentes prestaciones. El mejor equilibrio entre calidad y precio. Un reconocimiento, de los que más saben, a la elección de miles de conductores. Al fulgor de una gran empresa un éxito del que tu también puedes participar probándolo en tu Concesionario SEAT. Y beneficiándote de unas condiciones de compra únicas. Para llevarte el mejor coche del Año. Como tu quieras. Descubrela.

EMOCIÓNATE

**CUANDO LO PRUEBES
SABRAS EL PORQUE**
EN TODA LA RED DE CONCESIONARIOS SEAT